Ένθετο Κυκλικού Σεληνοηλιακού Ημερολογίου 2008

Ο λόγος ύπαρξης των κυκλικών Σεληνοηλιακών ημερολογίων σε πρώτο επίπεδο είναι να αφυπνήσουν την αντίληψή μας για τους κοσμικούς ρυθμούς, που σήμερα αποκοιμισμένοι από την τεχνολογία παραβλέπουμε "ελαφρά τη καρδία", παρόλο που η επίδρασή τους στη ζωή μας είναι προφανής.

Σε δεύτερο επίπεδο, επειδή ο κύκλος απέναντι στην ευθεία, όπως και η Σελήνη απέναντι στον Ήλιο, είναι συμβολικά, ό,τι η διαίσθηση απέναντι στη λογική, σκοπός ύπαρξης των ημερολογίων αυτών είναι: η εναρμόνιση με τους κύκλους του φεγγαριού να ενεργοποιήσει τη διαισθητική μας αντίληψη, ώστε να γίνει άξια να σταθεί δίπλα στη σημερινή υπερτιμημένη λογική μας. Με άλλα λόγια να συμβάλουν υπέρ του μέτρου και της αρμονίας.

Τα ημερολόγια διαβάζονται όπως τα ρολόγια. Κάθε μήνας ξεκινάει από το υψηλότερο σημείο του κύκλου και οι μέρες ακολουθούν η μία την άλλη δεξιόστροφα.

Οι ακτίνες που είναι υπόλευκες χωρίζουν τον κύκλο σε εβδομάδες τονίζοντας τις Κυριακές.

Η ώρα της Πανσελήνου

Στις ημέρες που ο Ήλιος μπαίνει στο επόμενο ζώδιο υπάρχει το σύμβολο του ζωδίου αυτού.

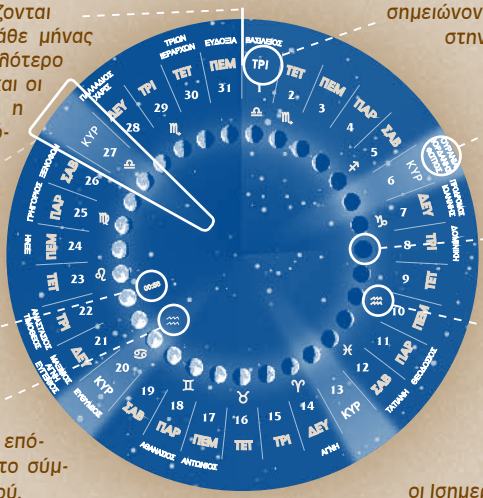
ΤΡΙ
ΤΕΤ
ΠΕΜ
ΠΑΡ
ΣΑΒ
ΚΥΡ
ΔΕΥ

Η κυκλική φύση του Χρόνου

Ο χρόνος δεν είναι τελικά παρά μια κλωστή που κάνει κύκλους γύρω από ένα σημείο, που όμως κινούμενο κάνει μεγαλύτερους κύκλους γύρω από ένα άλλο σημείο, που και αυτό κινούμενο κάνει κύκλους γύρω από ένα άλλο -επίσης κινούμενο- σημείο.

Σε αυτό το μονοπάτι κινούμενοι δεν έχουμε παρά να ακολουθήσουμε την ατέρμονη καμπύλη πιασμένοι από την κλωστή. Σαν αφεθεί από αυτήν, γνωρίζει κανείς καταστάσεις "πέρα από το χρόνο", που μπορούν να είναι τόσο αδέσμευτες όσο και χαοτικές.

Επειδή η νόησή μας μπορεί και λειτουργεί μόνο στο ως άνω ορισθέν κυματοειδές πλαίσιο δεν μπορούμε να κινηθούμε στον "έξω από το χρόνο" χώρο. Για να το πούμε αλλιώς: η σκέψη, κινούμενη και η ίδια, σε συγκεκριμένες συχνότητες του σύμπαντος, δεν μπορεί να διεισδύσει και να επεξεργαστεί πραγματικότητες που υφίστανται παράλληλα αλλά πέρα από αυτές (τις συχνότητες).

Μπορεί όμως να τις αντιληφθεί η άλλη περιοχή της ύπαρξής μας, η συναισθηματική. Αυτή η ικανότητα της "αίσθησης" (παρ' ότι υποτιμημένη στην εποχή μας) μπορεί να μας φέρει σε επαφή με το επέκεινα, αλλά όχι και να μας το εξηγήσει. Η -υποτίθεται- κατώτερη (ζωώδης όπως θα λέγαμε υποτιμητικά) μεριά της ύπαρξής μας, γίνεται έτσι και το κομμάτι μας που μας επιτρέπει τόσο να χαλαρώνουμε από την πίεση του χρόνου (βλ. ύπνος, ονειροπόλημα) όσο και το να έρθουμε σε επαφή με ένα «άγνωστο» σύμπαν, το οποίο όπως όλοι παραδέχονται είναι συντριπτικά ευρύτερο από το υποτιθέμενο «γνωστό».

Σε αυτήν την κατάσταση της ύπαρξης, την «πέρα από το χρόνο», είναι που επιδιώκουν διάφορες πρακτικές να βάλουν τον αναζητητή. Καταστάσεις διαλογισμού, όπως συνήθως λέγονται, όπου εικάζεται ότι μπορεί ασκούμενος κάποιος να βιώνει άχρονες καταστάσεις, χωρίς όμως να μπορεί να μετασχηματίσει και να μεταδώσει τις εντυπώσεις του με καταληπτούς από τη νόηση όρους.

Με λίγα λόγια όπως φαίνεται σύμφωνα με τους παραπάνω συλλογισμούς, αυτό που θεωρείται κατώτερη φύση του ανθρώπου, το ζωώδες, το γήινο, είναι το ίδιο που μας δίνει πρόσβαση στο ανώτερο, το πνευματικό και το αιώνιο. Η αντίθεση του διπολισμού που διέπει την ύπαρξή μας, σε όλο της το μεγαλείο!

Για να γυρίσουμε όμως στον χρόνο... Δεν είναι δυνατό να ξεφύγει κανείς από τα δεσμά του χρόνου. Αυτό που μπορεί να κάνει είναι να τον έχει φίλο και σύμβουλο. Αφού τα μυστικά του τα ξέρει ο καθένας καλύτερα από τους άλλους, φαίνεται ότι ο μόνος που μπορεί να σου αποκαλύψει τα μυστικά του χρόνου είναι ο ίδιος! Πρέπει να γίνει φίλος και να μας τα εκμυστηρευτεί, όχι για να μας χαριστεί (που και αυτό μπορεί να γίνει σε κάποιο βαθμό) αλλά για να μας διδάξει.

Η κυκλική φύση τού Χρόνου αποκαλύπτεται τόσο έντονα που είναι να απορεί κανείς πως γίνεται και για κάποιους φαίνεται να είναι μια ευθεία γραμμή με Αρχή και Τέλος. Η ίδια η ανθρώπινη ζωή, η γέννηση και ο θάνατος, η ύπαρξη και η ανυπαρξία του σώματος, δείχνει αρχικά σαν καταστάση εκδήλωσης αρχής και τέλους. Όμως αυτά (η γέννηση και ο θάνατος) χωράνε μέσα στους κύκλους του χρόνου και δεν συγκρούονται καθόλου με αυτούς, όπως άλλωστε και η όλη ιδέα του δίπολου «αρχή» και «τέλος».

Μπορεί να είναι ασαφή τα όρια των κύκλων, κάθε τέλος να είναι μια καινούργια αρχή και κάθε αρχή να φέρνει το τέλος μιας προηγούμενης κατάστασης. Μπορούν αυτές οι δύο καταστάσεις να εναλλάσσονται αιώνια, όμως δεν γίνεται να απομονώσεις καμία από αυτές. Όπως δεν γίνεται να απομονώσεις καμία από τις δύο καταστάσεις κανενός δίπολου στον μάταιο τούτο κόσμο. Έτσι και για τον χρόνο δεν μπορείς να ορίσεις αρχή και τέλος. Δεν μπορείς καν να ορίσεις αρχή και τέλος της ζωής. Γιατί η ζωή δεν εκδηλώνεται στο σύμπαν, το ίδιο το σύμπαν είναι εκδήλωση ζωής. Οι εκδηλώσεις της ζωής πάνω στη γη δεν είναι παρά ένα μόνο μέρος εκδηλώσεων της ζωής. Οι ανθρώπινες ανακαλύψεις κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα μας έδειξαν ένα σύμπαν σε διαρκή αναγέννηση. Μας επέτρεψαν επίσης να βρούμε την κίνηση ακόμα και μέσα σε ό,τι για αιώνες θεωρούσαμε σταθερό, τη δομική μονάδα της ύλης, το άτομο.

Σύμφωνα με τις παραπάνω σκέψεις δεν μας μένει περιθώριο για αναζητήσεις μιας αρχής και ενός τέλους. Τζάμπα ο κόπος. Είναι κάτι σαν την αναζήτηση τής άκρης του κόσμου από τους προγόνους μας. Αργά ή γρήγορα ανακάλυψαν ότι κατοικούσαν σε σφαίρα. Πρέπει μάλλον να συμβιβαστούμε με την ιδέα τής αιωνιότητας. Οι καταστάσεις εξελίσσονται ως σύνθεση συμβάντων, που έχουν περιοδικότητες. Τα συμβάντα τα ίδια επαναλαμβάνονται εσαεί, οι καταστάσεις όμως που δημιουργούνται διαφοροποιούνται από τις συνθήκες. Αυτό ονομάζουμε εξέλιξη. Σε ελεύθερη μετάφραση "ξετύλιγμα".

Όσο πιο σαφείς είναι στην αντίληψή μας οι τροχιές των κύκλων που κινούμαστε, τόσο καλύτερα μπορούμε να προβλέψουμε τις καταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες ή και να επιφέρουμε επιθυμητά αποτελέσματα αν μπορούμε να επηρεάσουμε τις συνθήκες.

Αυτό που προσπαθεί να αποτυπώσει το κυκλικό ημερολόγιο είναι η κυκλική φύση του χρόνου. Γιατί η εξοικείωση με την αντίληψη αυτή θα κάνει τον γέρο Χρόνο πιο φιλικό ώστε να μας αποκαλύψει περισσότερα από τα μυστικά του.

Στους αρχαίους λαούς η αίσθηση των κύκλων του χρόνου ήταν μάλλον καθολική. Οι αρχαίοι Έλληνες, ειδικά, εμπνεύστηκαν από την έννοια της σπείρας, που εμπεριέχει εκτός της κυκλικής μια επιπλέον κίνηση και έτσι έδωσαν την πιο πλήρη διάσταση του χρόνου. Δεν φαίνεται σε καμία περίπτωση να βίωναν έναν γραμμικό χρόνο προς μια τελείωση, αλλά μάλλον έναν σπειροειδή (εξ-ελικτικό) χρόνο.

Η ανάγκη για την αναβίωση της αίσθησης του κυκλικού χρόνου, που είναι «φτωχότερη» αυτής του σπειροειδούς και πιο απλοϊκή, ίσως δεν ήταν σκόπιμο να παρουσιάζεται ως σημαντική, αν δεν έλειπε τόσο έντονα από τη ζωή του σύγχρονου «δυτικού» ανθρώπου. Η φιλοσοφία του τέλους μπορεί να εμπεριέχει την ανευθυνότητα και την έλλειψη σκοπού, αφού «όλα τελειώνουν».

Παρόλο που μια μεγαλύτερη εμβάθυνση οδηγεί, όπως είπαμε, σε κάθε λογής σπείρες, είναι μάλλον σκόπιμο για τον περισσότερο κόσμο να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στους κοσμικούς ρυθμούς, που για τα δικά μας γήινα δεδομένα είναι πρακτικά αμετάβλητοι. Μπορούν σχεδόν να εκφραστούν με επάλληλους κύκλους και έτσι να μας δώσουν μια αρκετά στέρεα βάση.

Η εξέλιξη έτσι κι αλλιώς έρχεται μέσα από την επανάληψη. Ας αφήσουμε την επανάληψη να μας διδάξει. Τα φυσικά και αιώνια. Τους πλανήτες και τα άστρα που κινούνται πάνω στους κύκλους του ουρανού.

«Παγκόσμιος Νους». Έργο batic (ζωγραφική σε μετάξι) με θέμα την αντίληψη που έχει για το χρόνο η ανθρωπότητα. Κυκλικό μοτίβο για την Ανατολή, γραμμικό για την Δύση και Σπειροειδές για την αρχέγονη Αφρική.

Η ανάγκη για ημερολόγιο

Μετράμε τη ζωή μας σε έτη και δεν συνειδητοποιούμε πως λέγοντας έτη εννοούμε τροχιές. Γιατί αυτό είναι το έτος. Ο χρόνος που χρειάζεται ο πλανήτης γη για να συμπληρώσει μια περιστροφή γύρω από το άστρο Ήλιος. Λέγοντας λοιπόν «είμαι χ ετών», λέμε «είμαι επάνω στον πλανήτη τόσο χρόνο όσο χρειάστηκε ο πλανήτης για να περιστραφεί γύρω από τον Ήλιο χ φορές». Όταν δε αναφερόμαστε σε κλιματικές εποχές, αναφερόμαστε ουσιαστικά στην συγκεκριμένη κλίση που έχει το μέρος που ζούμε σε σχέση με τις ακτίνες του Ήλιου. Τα φαινόμενα (το καλοκαίρι, ο χειμώνας) είναι η εκδήλωση της φύσης απέναντι στις ουράνιες κινήσεις. Οι κινήσεις αυτές, παρότι αίτια των φαινομένων, δεν μας απασχολούν καθόλου συνήθως. Η μάλλον δεν μας απασχολούν τόσο πια και αυτό γιατί γενεές επί γενεών ανθρώπων, που μελέτησαν τα αίτια, κατάφεραν τελικά και έφτιαξαν χάρτες χρονικούς, πίνακες μαθηματικούς, μέχρι, πρόσφατα πια, προγράμματα στα κομπιούτερ, που μετράνε με μεγάλη ακρίβεια πόσες φορές γυρνάει η Γη γύρω από τον εαυτό της μέχρι να κάνει μια περιστροφή γύρω από τον Ήλιο ή μέχρι η Σελήνη να κάνει ένα γύρο τη Γη.

Η συσσωρευμένη πλέον γνώση αιώνων κάνει πολύ εύκολο στον σύγχρονο άνθρωπο να κινείται με βάση αυτούς τους χρονικούς χάρτες χωρίς να χρειάζεται να γνωρίζει το ίδιο το τοπίο. Οι άνθρωποι των πόλεων ειδικά, ξεκομένοι από την φύση, είναι σαν να κινούνται σε «εικονική» πραγματικότητα.

Λέγεται πως η λέξη «άνθρωπος» παράγεται από το «άνω θρώσκω», «κοιτάω ψηλά». Ας κοιτάξουμε λοιπόν ψηλά και ας δούμε τι είναι αυτό που συμβαίνει «εκεί πάνω» και πως αυτό που βλέπουμε τελικά μεταφέρεται «στο χαρτί» και γίνεται «ημερολόγιο».

Από τα σεληνιακά στα ηλιακά ημερολόγια

Τα ημερολόγια είναι ένας νοητικός χρονικός χάρτης απαραίτητος για την κατάρτιση του κατάλληλου χρόνου. Ο «κατάλληλος» χρόνος είναι πρωταρχικός, δομικός, παράγοντας της ίδιας της ύπαρξης της έννοιας "πολιτισμός". Η οργανωμένη γεωργία ήταν προϋπόθεση για την ύπαρξη πόλης άρα και πολιτισμού. Οργανωμένη γεωργία σήμαινε ότι έπρεπε να προβλεφθεί η κατάλληλη ώρα τής σποράς αλλά και όλων των άλλων αγροτικών εργασιών, πράγμα που απαιτούσε σωστό ημερολόγιο. Σωστό θα ήταν αυτό που θα μέτραγε με ακρίβεια, όσο το δυνατό μεγαλύτερη, τους κύκλους των δύο ουράνιων σωμάτων που δεσπόζουν στο στερέωμα. Του Ήλιου και της Σελήνης. Κύκλους στους οποίους - έγινε από πολύ νωρίς φανερό ότι - υπάκουε όλο το φυτικό και ζωικό βασίλειο της Γης.

Η επισταμένη παρατήρηση των κινήσεων της Σελήνης έκανε γρήγορα γνωστό το χρόνο που χρειάζεται για έναν πλήρη σεληνιακό κύκλο, τον Συνοδικό σεληνιακό μήνα των 29,5 ημερών. Από αυτόν τον κύκλο προέκυψε κατά πάσα πιθανότητα η υποδιαίρεση του, η εβδομάδα των επτά ημερών και εννέα περίπου ωρών. Η μέτρηση του χρόνου με γνώμονα τους κύκλους της Σελήνης φάνηκε γρήγορα ότι ήταν ατελής, αφού ακέραιοι κύκλοι της Σελήνης δεν ταυτίζονταν με τη διάρκεια των εποχών. Οι εποχές ήταν αποτέλεσμα της (φαινόμενης) κίνησης του Ήλιου. Ο κύκλος των εποχών ήταν ο ετήσιος ηλιακός κύκλος.

Η μετάβαση, από τα πρώτα σεληνιακά ημερολόγια στα ηλιακά, «πέρασε» από προσπάθειες εναρμόνισης μεταξύ ηλιακών και σεληνιακών κύκλων. Έτσι για αιώνες τα ιερατεία πρόσθεταν εμβόλιμους σεληνιακούς μήνες σε καθορισμένες χρονικές περιόδους, προκειμένου να προσεγγίσουν το ηλιακό έτος με ακέραιο αριθμό σεληνιακών μηνών. Όταν οι ανθρώπινες αστρονομικές δυνατότητες μπόρεσαν να προσελκύσουν με ακρίβεια την ετήσια φαινόμενη κίνηση του ήλιου πάνω στο ζωδιακό κύκλο, τα σεληνιακά ημερολόγια παραμερίστηκαν, αφήνοντας όμως τα σημάδια τους στα επερχόμενα ηλιακά. Έτσι και τα σημερινά ηλιακά ημερολόγια εξακολουθούν να χωρίζουν τα ηλιακά έτη σε 12 μήνες, άνισους πλέον, που δεν έχουν καμία σχέση με τους σεληνιακούς αλλά είναι απλώς υποδιαιρέσεις του έτους και άρα πρακτικά ίσοι με το ένα δωδέκατο (1/12) αυτού. Έμεινε επίσης η εβδομάδα των επτά ημερών, που δυστυχώς δεν αντιστοιχεί καθόλου με τις φαινόμενες φάσεις τής Σελήνης.

Θα πρέπει βέβαια να τονιστεί πως πολλοί λαοί εξακολουθούν να διατηρούν σε ισχύ σεληνιακά ημερολόγια, παράλληλα με το ηλιακό που καθορίζει μόνο τις διεθνείς τους συναλλαγές. Οι Εβραίοι, οι Άραβες και οι Κινέζοι είναι μερικοί από αυτούς.

Αστρονομία και Θρησκεία

Η εμπλοκή των ιερατείων στην κατάρτιση των πρώτων ημερολογίων ήταν φυσική, αφού από τα προϊστορικά μέχρι τα πρώτα ιστορικά χρόνια, Ήλιος και Σελήνη αλλά και άστρα και πλανήτες, εκτός από «δείκτες» βασικών μονάδων χρόνου ήταν και αντικείμενα θρησκευτικής λατρείας, ως θεοί και θεές. Τα σημάδια αυτών των εποχών στα σημερινά ημερολόγια είναι πασίδηλα, αφού τα ονόματα των ημερών της εβδομάδας συνεχίζουν στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, τουλάχιστον, να τιμούν τα ουράνια σώματα - θεότητες.

Η ενασχόληση των ιερατείων με τη σύνταξη ημερολογίου ήταν επίσης φυσική γιατί οι επιστήμες δεν ήταν ακόμη χειραφετημένες και αυθύπαρκτες, όπως τις γνωρίζουμε σήμερα, αλλά συνοθύλευμα παρατηρήσεων και προκαταλήψεων, που οδηγούσαν σε μια συγκεχυμένη αντίληψη του κόσμου (πράγμα που και σήμερα ισχύει σε κάποιο βαθμό παρ' όλη τη χειραφέτηση των επιστημών). Έτσι η θρησκευτική ηγεσία δεν είχε ρόλο μόνο ως τέτοια, αλλά και ως φορέας της τότε ανθρώπινης "γνώσης". Αυτό είχε ως αποτέλεσμα και το ημερολόγιο, εκτός από σύστημα εξυπηρέτησης κοινωνικών και φυσικών αναγκών, να γίνει και ένας θεϊκός αλγοριθμικός κανόνας που καθόριζε δογματικά τις λατρευτικές υποχρεώσεις των ανθρώπινων κοινωνιών, σύμφωνα με την εμφάνιση κάποιων περιοδικών ουράνιων ή γήινων φυσικών φαινόμενων, όπως οι κλιματολογικές εποχές του έτους.

Το κύρος που προσέδιδε αυτή η "γνώση" στο ιερατείο ήταν από τις κύριες δυνάμεις του και δικαιολογημένα αφού η Αστρονομία, όπως λέγεται, είναι η μητέρα των Επιστημών. Στην πορεία των αιώνων όμως η τάξη των λατρευτικών ημερών ερχόταν σε σύγκρουση με κάθε προσπάθεια βελτίωσης των ημερολογιακών δεδομένων, που επέφερε η βαθύτερη κατανόηση των κινήσεων των ουράνιων σωμάτων. Αυτό γινόταν γιατί η όποια μεταφορά των ημερών εορτασμού και η προσαρμογή τους σε νέα δεδομένα αφαιρούσε από το κύρος των λατρευτικών ημερών, που τους απέδιδε η σταθερότητα της ημέρας εορτασμού τους.

Σαν αποτέλεσμα όλων των παραπάνω οι αλλαγές των ημερολογίων γίνονταν πάντα με μεγάλη καθυστέρηση σε σχέση με τη γνώση της εποχής από την εξέλιξη της επιστήμης. Παρόλο δε που τη σημερινή εποχή η επιστήμη έχει βγει από τα μοναστήρια, που είχε κλειστεί για πολλούς αιώνες, δεν καταφέρνει να έχει στην κοινωνία την απήχηση που της αντιστοιχεί σε σχέση με την Αλήθεια. Έτσι πολλές από τις γιορτές της φύσης καμουφλάρονται ακόμα κάτω από θρησκευτικούς μανδύες. Πράγμα που δεν είναι κακό, αφού ούτως ή άλλως η Αλήθεια απέχει από το να είναι αντικειμενική, γίνεται όμως ενοχλητικό όταν η σκοπιμότητα οδηγεί σε "παρά φύση" εορτασμούς, έξω δηλαδή από τους ρυθμούς της φύσης. Πράγμα που όχι μόνο σκεπάζει την αλήθεια της φύσης αλλά στρέφεται τελικά εναντίον μας, θέτοντας εαυτό εκτός αυτής.

Για να γίνει αυτό κατανοητό θα πρέπει πρώτα να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στα ημερολογιακά ιστορικά δεδομένα, που με οδηγό την εξέλιξη της επιστήμης αλλά και τις δοξασίες των μεσογειακών λαών, οδήγησαν στο σημερινό χριστιανικό ημερολόγιο. Θα είναι φυσικά ένα μικρό μόνο μέρος της ιστορίας των ημερολογίων όλων των εποχών και όλων των λαών της Γης. Γιατί σε παγκόσμια κλίμακα η προσπάθεια κατάρτισης ημερολογίων είχε ξεκινήσει από τα πρώτα βήματα της ανθρωπότητας και γινόταν παράλληλα από πολλούς και διαφορετικούς πολιτισμούς, με αρκετά ποικίλα αποτελέσματα.

Πριν όμως από αυτό ας γίνει κατανοητή η έννοια του ηλιακού τροπικού έτους.

Τροπικό και πολιτικό έτος

Η σημερινή γνώση, βασισμένη στην παλαιά αντίληψη για ένα γεωκεντρικό συμπαντικό μοντέλο, μετράει τις «φαινόμενες» κινήσεις των σωμάτων που διατρέχουν τον ουράνιο θόλο.

Έτσι συνεχίζοντας να σκεπτόμαστε πάνω σε αυτό το μοντέλο βλέπουμε τον Ήλιο να διατρέχει στη διάρκεια ενός έτους έναν ουράνιο κύκλο. Αυτός ο μέγιστος κύκλος που διαγράφει τη φαινόμενη ετήσια τροχιά του Ηλίου πάνω στην ουράνια σφαίρα ΕγΕ΄γ΄ ονομάζεται εκλειπτική.

Ο κύκλος που τέμνει καθέτως τον άξονα της Γης τέμνει επίσης την εκλειπτική σε δύο σημεία που ονομάζονται εαρινά σημεία. Τροπικό έτος λέγεται το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο διαδοχικών περασμάτων του Ήλιου από το εαρινό σημείο γ.

Το τροπικό έτος όμως δεν είναι κατάλληλο για την κατασκευή ημερολογίων επειδή περιέχει και δεκαδικό αριθμό ημέρας. Όπως είναι σήμερα γνωστό ισούται με 365,24219879 ημέρες ή 365 ημέρες, 5 ώρες, 48 λεπτά και 45,96 δευτερόλεπτα. Έτσι επινοήθηκε το «πολιτικό έτος» που βασίζεται στο τροπικό έτος ώστε να ταυτίζεται με τη διαδοχή των τεσσάρων κλιματολογικών εποχών, αλλά και ρυθμίστηκε έτσι ώστε να μην έχει παρά ακέραιο αριθμό 365 ημερών. Επειδή η διαφορά του τροπικού με το πολιτικό έτος -περίπου 0,25 ηλιακές ημέρες- προσθέτει «λάθος» χρονιά με τη χρονιά επινοήθηκε μια διόρθωση. Να προστίθεται, δηλαδή, μια ημέρα κάθε 4 χρόνια στο έτος ώστε να επανέρχεται η ταύτιση με το τροπικό έτος. Αυτή είναι και η πιο γνωστή και ισχύουσα και σήμερα διόρθωση τού πολιτικού έτους και ισχύει από την εποχή του Ιουλίου Καίσαρα.

Ας παρακολουθήσουμε λοιπόν την ιστορία των αρχαίων ρωμαϊκών ημερολογίων αρχικά, της Μεσογείου και της Ευρώπης στη συνέχεια και τελικά του ημερολογίου που χρησιμοποιείται από όλο σχεδόν τον κόσμο όπως το γνωρίζουμε σήμερα.

Αρχαία Ρωμαϊκά ημερολόγια

Το πρώτο ρωμαϊκό ημερολόγιο ήταν καθαρά σεληνιακό. Παραδοσιακά αποδίδεται στον Ρωμύλο, τον μυθικό ιδρυτή της Ρώμης (753 π.Χ.). Περίεργο ημερολόγιο αφού υπολόγιζε το έτος με διάρκεια 304 ημέρες. Το χρονικό αυτό διάστημα χωριζόταν σε 10 μήνες 30 ή 31 ημερών. Στο τέλος αυτού του κύκλου των 10 μηνών υπήρχε ένα χρονικό διάστημα, από τα μέσα του χειμώνα ως την αρχή της άνοιξης, που επειδή δεν υπήρχε γεωργική απασχόληση δεν υπολογίζονταν στο ημερολόγιο!

Αρχικά οι μήνες ονομάζονταν από την αριθμητική τους τάξη με πρώτο αυτόν της εαρινής ισημερίας. Αργότερα στους πρώτους αποδόθηκαν ονόματα θεών ενώ οι υπόλοιποι διατήρησαν τα ονόματα από την αριθμητική σειρά τους. Ο πρώτος -Μάρτιος- πήρε το όνομά του από τον θεό του πολέμου Mars (Άρης). Ο δεύτερος -Απρίλιος- από λαϊκή ονομασία του Απόλλωνα ή από το aperio -ανοίγω- ή το apertus -ανοικτός. Ο τρίτος -Μάιος- από τη θεότητα Maja, γυναίκα του Vulcanus (Ήφαιστος) και θεότητα της Γης. Αργότερα ταυτίστηκε με τη Μαία, μητέρα του Ερμή, στον οποίο ο μήνας ήταν αφιερωμένος. Ο τέταρτος -Ιούνιος- από τη θεά Juno (Ήρα). Οι υπόλοιποι διατήρησαν τα ονόματα τής αριθμητικής τους σειράς ως είχαν. Quintilis (πέμπτος) Sextilis (έκτος) September (έβδομος), October (όγδοος) November (ένατος) και December (δέκατος).

Το 700 π.Χ. ο Νουμάς Πομπίλιος, βασιλιάς αλλά και πρώτος Μεγάλος Αρχιερέας της Ρώμης, έκανε την πρώτη αναθεώρηση του ημερολογίου. Προστέθηκαν τότε οι δύο επιπλέον μήνες Ιανουάριος και Φεβρουάριος. Ο Ιανουάριος πήρε το όνομά του από τον διπρόσωπο θεό Janus (Ιανός), προστάτη της οικιακής θύρας. Ο Φεβρουάριος από τους καθαρμούς (februa) που ετελούντο την 19η του μήνα (feralia) προς τιμήν των νεκρών και του Θεού του Άδη Φέβρου ή προς τιμήν της θεότητας Februara μητέρας του Mars (Άρη), την 21η του μήνα.

Παρά τη διόρθωση το έτος υπολογίζονταν και πάλι με όχι και τόσο καλή προσέγγιση, αφού έφτανε μόνο τις 354 ημέρες που αποτελούσαν τον κύκλο 12 σεληνιακών μηνών. (12 x 29,5 = 354) Οι προλήψεις που ήθελαν τους άρτιους (ζυγούς) αριθμούς κακότυχους έκαναν να προστεθεί μια επιπλέον ημέρα στο έτος που έτσι έφτασε τις 355. Η κατανομή ημερών στους μήνες επίσης έγινε έτσι ώστε οι μήνες να έχουν μονό αριθμό ημερών 29 ή 31 και μόνο ο Φεβρουάριος είχε 28, που ήταν μικρότερο κακό από το να έχει ολόκληρο το έτος ζυγό αριθμό ημερών.

Το ότι το έτος αποφασίστηκε να αρχίζει τον Ιανουάριο έγινε σύμφωνα με την παράδοση γιατί ο Ιανός ήταν ο θεός κάθε αρχής. Αυτή πάντως η ρύθμιση επικράτησε τελικά αρκετά αργά μόλις το 153 π.Χ., μετά από παλινδρομήσεις της αρχής του έτους μεταξύ εαρινής ισημερίας και χειμερινού ηλιοστασίου. Το σεληνιακό αυτό ημερολόγιο των 355 ημερών ήταν λάθος κατά 11 περίπου ημέρες (10 ημέρες και 6 ώρες) ως προς τη διάρκεια του τροπικού έτους. Οι Ρωμαίοι γνωρίζοντάς το παρέβαλαν κάθε 2 έτη έναν δέκατο τρίτο εμβόλιμο μήνα. Τον μήνα αυτόν ονόμαζαν Mercendonius και ήταν μεταβλητής διάρκειας 22 ή 23 ημερών. Παρόλα αυτά το σεληνιακό ημερολόγιο των Ρωμαίων παρουσίαζε μια απόκλιση μιας ημέρας κάθε τέσσερα έτη, Για να διορθωθεί αυτό το σφάλμα ακολουθήθηκε μια πρακτική μάλλον πολύπλοκη, με προσθέσεις ημερών ανά οκταετία άνισης διαρκείας, που προσέγγιζε με μεγάλη ακρίβεια το μέσο τροπικό έτος αλλά έτυχε κακής εφαρμογής από αυτούς που το διαχειρίζονταν.

Οι ιερείς της εποχής λειτουργώντας συντεχνιακά κρατούσαν μυστική τη γνώση της σύνταξης ημερολογίου και ανάγκαζαν τον λαό να πληρώνει για να μπορεί να κινείται στο νομικό και γενικά Δημόσιο σύστημα (πότε γίνονταν πληρωμές, αλλαγές αρχόντων, λήξη συμφωνιών κλπ). Αυτό διήρκεσε μέχρι την εποχή που ο Γάιος Γναίος (3ος π.Χ. αιώνας), γιος απελεύθερου αλλά γραφέας και γραμματέας αγορανόμου, αποκωδικοποίησε το ημερολόγιο και τοποθέτησε για δημόσια χρήση μια πινακίδα στη ρωμαϊκή αγορά με όλες τις εργάσιμες και μη ημέρες. Για την πράξη του αυτή τιμήθηκε από το λαό ως υπέρτατος αγορανόμος και δήμαρχος, Όμως το κατεστημένο δεν το έβαλε κάτω. Με νόμο του κράτους το 191 π.Χ. αποφασίσθηκε η διάρκεια του εμβόλιμου μήνα να καθορίζεται αυστηρά μόνο από τους τέσσερις βοηθούς ποντίφικες. Έτσι η εργολαβία για τη σύνταξη του ημερολογίου πέρασε πάλι στα χέρια του αστρονομικού επιτελείου του Μεγάλου Αρχιερέα. Η μέθοδος υπολογισμού του τροπικού έτους που επινοήθηκε τότε, παρ' ότι πολύπλοκη ήταν ακριβής και αν εφαρμόζονταν σωστά θα μπορούσε μέσα στους αιώνες της εφαρμογής της να έχει ελάχιστη απόκλιση (από το 700 π.Χ. μέχρι το 46 π.Χ. μόνο 5 ημέρες σφάλμα). Αυθαιρεσίες όμως με ιδιοτελή ή πολιτικά κίνητρα, σαν αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω, έκαναν το ημερολόγιο να παρεκκλίνει τραγικά από τις εποχές του έτους.

Αυτή η κατάσταση επικρατούσε όταν ύπατος άρχων της Ρώμης έγινε ο Ιούλιος Καίσαρας και αποφάσισε να την αλλάξει δραστικά και απ' ότι φαίνεται μέχρι στιγμής... αμετάκλητα!

Αλλά πριν φτάσουμε εκεί αξίζει να ασχοληθούμε με τον Μέτωνα, αφού και χρονικά προηγείται του Καίσαρα, αλλά και θα μας απασχολήσει παρακάτω ο «κύκλος» του...

Ο Μέτων και ο κύκλος του

Ο Μέτων, γεωμέτρης, αρχιτέκτων και αστρονόμος, το 432 π.Χ. ανακάλυψε πως 19 ηλιακά έτη αντιστοιχούν σε 235 συνοδικούς σεληνιακούς μήνες (συνοδικός σεληνιακός μήνας=29,53 ημέρες). Αυτό που ανακάλυψε δηλαδή ήταν η ακριβής χρονική περίοδος που χρειάζεται, προκειμένου οι φάσεις της Σελήνης να συμβαίνουν στις ίδιες ημερομηνίες. Μας είπε δηλαδή πως αυτό συμβαίνει κάθε 19 χρόνια!

Μέχρι τότε 19 έτη αντιστοιχούσαν σε (19x12=) 228 μήνες. (βλ. και αρχαία Ρωμαϊκά ημερολόγια παραπάνω). Συνέταξε λοιπόν ένα ημερολόγιο που διόρθωνε το 12μηνο έτος σε 13μηνο, εναλλάξ μέσα σε έναν κύκλο 19 ετών. Μοίρασε δηλαδή

τους 7 μήνες της διαφοράς προσθέτοντας έναν κάθε 2 ή 3 χρόνια. Με ένα επιπλέον κανόνα όρισε επίσης τον αριθμό των ημερών κάθε μήνα, ώστε από τους 235 μήνες της 19ετηρίδας οι 125 ήταν πλήρεις 30 ημερών και οι υπόλοιποι 110 ήταν κοίλοι μήνες των 29 ημερών. Βρήκε ας πούμε κάτι σαν κοινό παρονομαστή των κύκλων Ήλιου και Σελήνης ή καλύτερα τον κοινό ρυθμό τους.

Με τις παραπάνω ρυθμίσεις και διευθετήσεις του Μέτωνα, η ακρίβεια του υπολογισμού της μέσης διάρκειας του έτους έφτανε τη μισή (1/2) ώρα μόνο διαφορά από αυτό που σήμερα πια γνωρίζουμε ως ακριβές. Η δε ακρίβειά του σχετικά με τις φάσεις τής Σελήνης μετριέται με τα σημερινά μέσα σε σφάλμα 1 ημέρας κάθε 228 έτη.

Η όλη επινόηση παρουσιάστηκε δημόσια κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών αγώνων, όπου εκτός από τους αθλητές αγωνίζονταν τότε και άνθρωποι του πνεύματος, παρουσιάζοντας το έργο τους. Έγινε δεκτή με ενθουσιασμό και θεωρήθηκε τόσο σπουδαία που χαράχτηκε με χρυσά γράμματα σε μαρμάρινες πλάκες στην αγορά και στον ναό της Αθηνάς. Από αυτό το γεγονός ο αριθμός κάθε έτους μέσα σε μια μετωνική περίοδο 19 ετών ονομάζεται μέχρι σήμερα «χρυσός αριθμός».

Το πλεονέκτημα του σεληνοηλιακού ημερολογίου του Μέτωνα ήταν και παραμένει τεράστιο σε σχέση με το ηλιακό ημερολόγιο που τελικά επικράτησε. Αυτό γιατί καταφέρνει με ένα ορθολογιστικό σχετικά απλό σύστημα να εναρμονίσει ακέραιο αριθμό σεληνιακών μηνών με ακέραιο αριθμό ηλιακών-τροπικών ετών. Διακόσιοι τριάντα πέντε (235) μικροί κύκλοι της Σελήνης «χωράνε» ακριβώς σε 19 κύκλους του Ήλιου! Καθρεφτίζει την ουράνια αρμονία, χωρίς να παραμερίσει τη σημασία της ύπαρξης τής Σελήνης. Παρόλα αυτά δεν είναι τέλειος! Όπως είδαμε η ακρίβειά του έφτανε μέχρι ένα σημείο. Με το πέρασμα των αιώνων φάνηκε πως η χρήση του επέβαλε διορθώσεις

Ο κύκλος του Μέτωνα χρησιμοποιήθηκε για αιώνες για τον υπολογισμό των φάσεων της Σελήνης και ακόμη χρησιμοποιείται στο εβραϊκό ημερολόγιο αλλά και -όπως θα δούμε και παρακάτω- στο εκκλησιαστικό Ορθόδοξο εορτολόγιο, για τον υπολογισμό της ημερομηνίας του Πάσχα.

Παρεμπιπτόντως, υπολογίζοντας τον πρώτο κύκλο να ξεκινά το 1 π.Χ., χρυσός αριθμός για το έτος 2008 είναι το 14.

Το Ιουλιανό ημερολόγιο

Το 46 π.Χ. - ή μάλλον πιο σωστά για το πνεύμα της εποχής το 708 από κτήσεως Ρώμης - οι γιορτές της άνοιξης είχαν φτάσει να εορτάζονται φθινόπωρο, οι χειμερινές το καλοκαίρι και εκείνες του θερισμού συνέπιπταν με το τέλος του χειμώνα. Ο Ιούλιος Καίσαρας αρχιστράτηγος, δικτάτορας αλλά και Μέγας Αρχιερέας της Ρώμης, ήδη από το 63 π.Χ., είχε εντυπωσιαστεί στην Αίγυπτο όχι μόνο από τις πυραμίδες και την Κλεοπάτρα αλλά και από την ακρίβεια του ηλιακού αιγυπτιακού ημερολογίου. Κάλεσε λοιπόν τον Σωσιγένη από την Αλεξάνδρεια, στην οποία τότε άκμαζε η Αστρονομία, και του ανέθεσε την αναμόρφωση του ημερολογίου του Νουμά, που ίσχυε μέχρι τότε στη Ρώμη.

Επειδή το ημερολόγιο που προέκυψε, παρουσιάστηκε ως αναμόρφωση του παλαιού ημερολογίου, διατηρήθηκαν τα ονόματα των μηνών του παλαιού. Η μόνη εξωτερική αλλαγή είχε να κάνει με την ανακατάταξη της διάρκειας των μηνών, που υπερπηδώντας τις προλήψεις είχαν πλέον διάρκεια 30 ή 31 ημερών. Στην ουσία όμως έγινε μια επαναστατική αλλαγή. Το νέο ημερολόγιο ήταν καθαρά Ηλιακό πλέον, αφού οι μήνες δεν αντιστοιχούσαν διόλου με τους σεληνιακούς κύκλους. Η εποχή των σεληνιακών ημερολογίων είχε παρέλθει ανεπιστρεπτί για τον -αργότερα- λεγόμενο Δυτικό πολιτισμό.

Η αλλαγή του ονόματος 2 μηνών στο παλαιό ονοματολόγιο των μηνών ολοκλήρωσαν τη μεταρρύθμιση. Το 44 π.Χ. ο Μάρκος Αντώνιος μετονόμασε τον Quintilis (πέμπτο) σε Julius (Ιούλιο) προς τιμή του Ιουλίου Καίσαρα, μετά την δολοφονία του, και το 8 π.Χ. ο μήνας Sextilis (έκτος) μετονομάστηκε σε Augustus (Αύγουστος) προς τιμήν του αυτοκράτορα Οκταβιανού, από τον τίτλο που μόλις είχε πάρει (Augustus = Σεβαστός). Ο ίδιος - το 4 μ.Χ. - πρόσθεσε μια επιπλέον ημέρα σ' αυτόν τον μήνα που μέχρι τότε είχε 30 ημέρες για να μην υστερεί από τον Ιούλιο που ήταν αφιερωμένος στον Καίσαρα. Έτσι ο Αύγουστος απέκτησε 31 ημέρες σε βάρος του Φεβρουαρίου που έμεινε «κουτσοφλέβαρος»…

Η εφαρμογή του νέου ημερολογίου που άρχισε την 1η Ιανουαρίου του 45 π.Χ. όριζε τη διάρκεια του κανονικού έτους σε 365 ημέρες και κάθε 4 χρόνια προσέθετε μια μέρα σαν διόρθωση για την επιπλέον 0,25 ημέρα κάθε έτους. Το Ιουλιανό ημερολόγιο, όπως ονομάστηκε το νέο ηλιακό ημερολόγιο, δεν δυσκολεύτηκε να επιβληθεί στους λαούς που βρίσκονταν κάτω από τη ρωμαϊκή κυριαρχία. Είναι χαρακτηριστικό ωστόσο ότι η παρεμβολή της μιας επιπλέον ημέρας, τον Φεβρουάριο μήνα κάθε 4 χρόνια, «πέρασε» δύσκολα στον λαό καθ' ότι κατά τη διάρκεια αυτού του μήνα τιμούσαν τους χθόνιους θεούς τους και τη μνήμη των νεκρών και κάθε διατάραξη της τάξης των ημερών θεωρείτο ασέβεια. Αποτέλεσμα της δεισιδαιμονίας αυτής ήταν η εμβόλιμη ημέρα να θεωρηθεί άτυχη και μαζί της ολόκληρος ο δίσεκτος χρόνος.

Αξίζει ίσως να σημειωθεί εδώ πως οι Έλληνες άργησαν να υιοθετήσουν την εφαρμογή του Ιουλιανού ημερολογίου μέχρι περίπου το 200 μ.Χ. Μέχρι τότε χρησιμοποιούσαν σεληνοηλιακό ημερολόγιο, παρεμβάλλοντας εμβόλιμους μήνες σε κύκλο 8 ετών προκειμένου να προσεγγίσουν το ηλιακό - τροπικό έτος (Μέγας Ενιαυτός) ή με τη χρήση του συστήματος του Μέτωνα.

Με το Ιουλιανό ημερολόγιο η κατάρτιση ημερολογίου έγινε για πρώτη φορά απλή και κατανοητή. Έχοντας ένα μικρό μόνο σφάλμα στην προσέγγιση του τροπικού έτους μπορούσε πλέον να αποτελέσει μια σταθερή βάση μέτρησης για αιώνες. Παραμέριζε ωστόσο όπως είπαμε τους κύκλους της Σελήνης και άνοιγε το δρόμο προς έναν ηλιοκεντρικό πολιτισμό. Είχε έρθει η ώρα άλλωστε (μόλις μισό αιώνα μετά) για τον θεό του Φωτός, τον Ιησού Χριστό, τον Ήλιο της Αλήθειας.

Με την επικράτηση του χριστιανισμού κατά τους επόμενους αιώνες, το νέο ιερατείο όρισε τον κανόνα προσδιορισμού της ημερομηνίας του Πάσχα έτσι ώστε κατ' αρχή να μην συμπίπτει με εκείνο των Εβραίων (Α' Οικουμενική σύνοδος 325 μ.Χ., πριν τον διαχωρισμό των εκκλησιών) και λίγο αργότερα επέβαλε τη γιορτή των Χριστουγέννων στις 25 Δεκεμβρίου (με εγκύκλιο του Πάπα Ιουλίου Α΄337-352 μ.Χ.). Ημέρα που εκείνη την εποχή συνέπιπτε με το χειμερινό ηλιοστάσιο και που μέχρι τότε εορτάζονταν τα Μπρουμάλια, παγανιστικές γιορτές για τη μικρότερη μέρα του έτους προς δόξα του Κρόνου. Γιορτές που ο χριστιανισμός ήθελε να εξαφανίσει.

Το επόμενο πλέον βήμα που έπρεπε να γίνει για να ενώσει τους λαούς που βρίσκονταν κάτω από τη ρωμαϊκή κυριαρχία ήταν η θέσπιση κοινής αφετηρίας του ημερολογίου μέσα στην ιστορία των διάφορων εθνών. Μέχρι τότε οι Έλληνες χρονολογούσαν από πρώτης Ολυμπιάδας (776 π.Χ.), αλλά και από Αλεξάνδρου (323 π.Χ.) και επίσης από Σελευκιδών (312 π.Χ.). Οι Ρωμαίοι όπως είδαμε νωρίτερα από κτήσεως Ρώμης, οι Βαβυλώνιοι από βασιλείας του Ναβονοσάρου (747 π.Χ.) κ.ο.κ.

Η ιδέα είχε βρεθεί, έλειπε μόνο ο ακριβής χρονικός προσδιορισμός του Γεγονότος. Είχαν περάσει 5 αιώνες από τη γέννηση του Χριστού, ο χριστιανισμός είχε γίνει και επίσημη θρησκεία του κράτους, όταν (το 532) ο Διονύσιος ο Μικρός κατ' εντολή του Ιουστινιανού και με προτροπή του Πάπα Ιωάννη Α' προσπάθησε να προσδιορίσει την ακριβή ημερομηνία της γέννησης του Ιησού Χριστού. Τα ελλιπή ιστορικά στοιχεία τον οδήγησαν - κατά πάσα πιθανότητα όπως δείχνουν τα σύγχρονα αστρονομικά δεδομένα - σε λάθος μεταξύ 4 και 7 ετών. Μικρό το κακό αν σκεφτεί κανείς πως πρόκειται απλά για μια αυθαίρετη τομή του Χρόνου και τίποτε παραπάνω.

Χρειάστηκαν μερικοί αιώνες εθνικών ζυμώσεων και πολιτικών διενέξεων στους ευρωπαϊκούς λαούς για να γίνει κοινά αποδεκτό το νέο ορόσημο που θα προσάρμοζε τη χρονολόγηση των πάντων, μέχρι που καθιερώθηκε πια στα χρόνια του Καρλομάγνου (800 μ.Χ.), αυτοκράτορα της Αγίας πλέον Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Από τότε τα ημερολόγια μετρούν με αρχή τη «γέννηση του θεανθρώπου» και αυτό ήταν μάλλον η σημαντικότερη παρέμβαση όλων των εποχών μέχρι σήμερα. Προ και μετά Χριστού!

Το Γρηγοριανό ημερολόγιο

Το Ιουλιανό ημερολόγιο φάνηκε να λύνει οριστικά το πρόβλημα του ημερολογίου. Όμως τελικά μετά την εφαρμογή του για αρκετούς αιώνες, το μικρό σφάλμα που εμπεριείχε, είχε δημιουργήσει διαφορά ημερών μεταξύ πολιτικού και τροπικού έτους που συνεχώς αυξάνονταν. Πιο συγκεκριμένα, επειδή υπολόγιζε τη διάρκεια του έτους σε 365,25 ημέρες και δεν κατάφερνε να ρυθμίσει τη διαφορά που προκύπτει από την πραγματική διάρκεια που είναι 365,24219879 ημέρες, προσέθετε σφάλμα 1 ημέρας κάθε 128 χρόνια.

Το θέμα ήταν γνωστό πολύ πιο πριν αλλά ανακινήθηκε για πρώτη φορά από τον Roger Bacon (1219-1292), που με εισήγησή του στον Πάπα εντόπιζε το σφάλμα των 8 τότε ημερών (αρχίζοντας από το 325 μ.Χ. έτος Α' Οικουμενικής συνόδου) και πρότεινε τη μεταρρύθμιση του ημερολογίου. Το 1324 ο Νικηφόρος Γρηγοράς, ο μεγαλύτερος αστρονόμος του Βυζαντίου, προτείνει στον αυτοκράτορά του το ίδιο. Αστρονόμοι και κληρικοί ανακίνησαν το θέμα αρκετές φορές χωρίς αποτέλεσμα τους επόμενους αιώνες, αλλά θρησκευτικοί και κοινωνικοπολιτικοί λόγοι καθυστέρησαν τελικά τις μεταρρυθμίσεις μέχρι τον 16ο αιώνα.

Το 1582 τελικά μετά από «προσωπικό στοίχημα» του Πάπα Γρηγορίου ΙΓ' θεσπίστηκε η αλλαγή και την Πέμπτη 4η Οκτωβρίου εκείνης της χρονιάς, ακολούθησε η Παρασκευή 15η Οκτωβρίου. Για να μην επαναληφθεί δε το ίδιο λάθος εισήχθη ο εξής κανόνας: από τα δίσεκτα έτη του Ιουλιανού ημερολογίου που δείχνουν αιώνες (επαιώνια έτη, π.χ. 1600, 1700, 1900 κ.ο.κ.) δίσεκτα θα θεωρούνται μόνο αυτά που διαιρούνται ακριβώς με το 400.

Το νέο ημερολόγιο ονομάστηκε Γρηγοριανό προς τιμήν του Πάπα που ανακίνησε την εφαρμογή του αλλά ουσιαστικά δεν διαφέρει σε τίποτα από το Ιουλιανό, παρά στον κανόνα εφαρμογής των δίσεκτων ετών. Ρύθμισε βέβαια την απόκλιση μεταξύ πολιτικού και τροπικού έτους που μετά την εφαρμογή του περιορίστηκε πραγματικά σε αμελητέα, αφού πρόκειται για μια επιβράδυνση 1 ημέρας μέσα σε έναν κύκλο 3.320 ετών.

Το ημερολόγιο αυτό υιοθετήθηκε σχεδόν άμεσα από τις χώρες που είχαν επίσημη θρησκεία τον καθολικισμό (έως το 1587) αλλά οι περισσότερες άλλες, κάτω από την πίεση των αντίστοιχων εκκλησιών τους (διαμαρτυρόμενοι, ορθόδοξοι κλπ.), αντέδρασαν αφού η ρύθμιση προέρχονταν από τον Πάπα. Δανοί και Γερμανοί το αποδέχθηκαν τελικά το 1700 μ.Χ. Οι Άγγλοι και οι Σουηδοί το 1752-1753. Σιγά - σιγά επικράτησε παγκόσμια ή έστω υιοθετήθηκε μόνο για τις εμπορικές συναλλαγές, όπως έγινε με την Ιαπωνία το 1873 και την Αίγυπτο το 1875, την Κίνα το 1912 και την Ρουμανία το 1919.

Στην Ελλάδα το πήραμε απόφαση το 1923 ως κράτος και έτσι η 16 Φεβρουαρίου εκείνης της χρονιάς ονομάστηκε 1η Μαρτίου αφού η καθυστέρηση σε σχέση με το τροπικό έτος είχε φτάσει τότε τις 13 ημέρες. Έκτοτε μέχρι σήμερα λειτουργούμε με το Γρηγοριανό ημερολόγιο που κουβαλάει μέσα του όλη αυτή την ιστορία που μόλις διαβάσατε. Τα ονόματα των αρχαίων θεών μέσα στα ονόματα ημερών και μηνών, τις εβδομάδες σαν τεταρτημόρια του κύκλου της Σελήνης, τη δόξα των ρωμαίων αυτοκρατόρων, τις ισημερίες και τα ηλιοστάσια καθορισμένα από τις επιστήμες σύμφωνα με τις κινήσεις των ουρανίων σωμάτων, και τέλος την αναφορά στο έτος γέννησης του θεού της Αγάπης!

Συνοπτικό κυκλικό ημερολόγιο 2008

Από μέσα προς τα έξω στο σχέδιο:

Ο Ήλιος,

οι ημερομηνίες κάθε Νέας Σελήνης του 2008

οι θέσεις της Γης για κάθε ημέρα, πάνω στον κύκλο[I] της περιφοράς της γύρω από τον Ήλιο,

η τροχιά της Σελήνης,

τα τόξα των Μηνών

και τέλος ο ζωδιακός κύκλος[II].

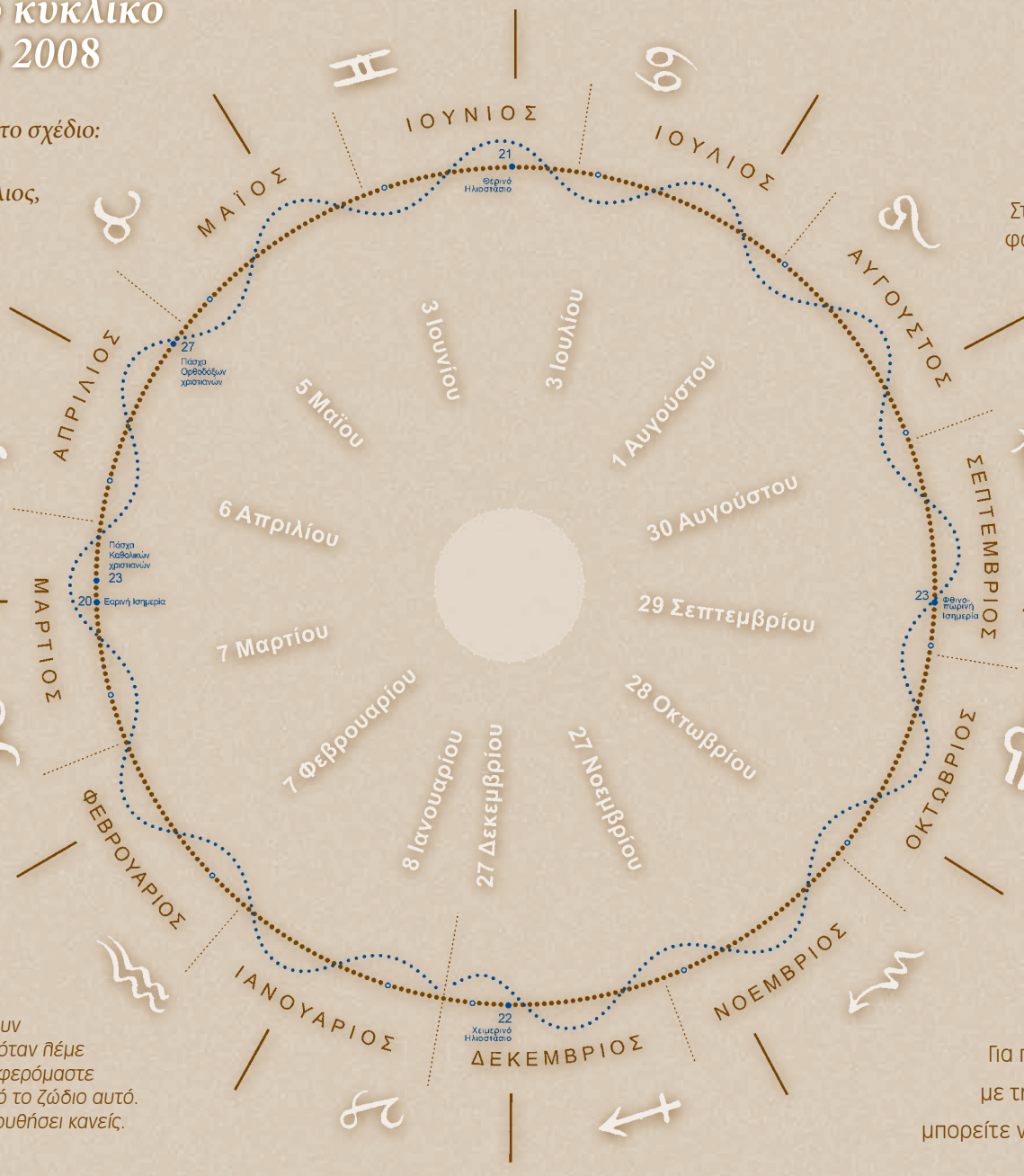

Στο συνοπτικό ημερολόγιο του 2008, φαίνεται η τροχιά που διαγράφει η Σελήνη γύρω από τη γήινη τροχιά, κατά τη διάρκεια του 2008ου κύκλου της Γης γύρω από τον Ήλιο, μετά από τη Γέννηση του Χριστού ή του 2784ου έτους από 1ης Ολυμπιάδας. Από τη χρονολογία δηλαδή που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες ως Σημείο Αναφοράς για τη μέτρηση του χρόνου και την καταγραφή της Ιστορίας τους μέχρι τον 4ο αιώνα μ.Χ.

Επισημαίνονται οι "γιορτές" του Ήλιου (Ισημερίες και Ηλιοστάσια) ή αλλιώς οι αρχές των εποχών, οι ημερομηνίες κάθε Νέας Σελήνης του έτους, όπως και η μεγαλύτερη γιορτή του Χριστιανικού κόσμου, το Πάσχα, για Ορθοδόξους και Ρωμαιοκαθολικούς.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πραγματική κίνηση της Σελήνης μπορείτε να ζητήσετε το αντίστοιχο με αυτό φυλλάδιο της έκδοσης του 2007.

(I) Στην πραγματικότητα πρόκειται για έλλειψη.
(II) Κανονικά θα έπρεπε τα ζώδια να έχουν τοποθετηθεί διαμετρικά αντίθετα, γιατί όταν λέμε πως βρισκόμαστε σε κάποιο ζώδιο, αναφερόμαστε στη φαινόμενη διέλευση του Ήλιου από το ζώδιο αυτό. Θα ήταν όμως δύσκολο να το παρακολουθήσει κανείς.

Το ζήτημα του Πάσχα των χριστιανών

Η Εκκλησία της Ελλάδας αποδέχθηκε το νέο ημερολόγιο έναν χρόνο μετά το ελληνικό κράτος, αλλά πάλι όχι εντελώς, με αποτέλεσμα να εορτάζονται τα Χριστούγεννα στις 25 Δεκεμβρίου με το νέο ημερολόγιο -οπότε την ίδια ημέρα με όλους τους άλλους χριστιανούς- αλλά ο εορτασμός του Πάσχα να συνεχίζει (και συνεχίζει) να υπολογίζεται σύμφωνα με το παλαιό Ιουλιανό ημερολόγιο. Σίγουρα υπάρχουν λόγοι για τέτοιου είδους αποφάσεις που όμως δεν είναι επιστημονικοί. Υπάρχουν καλά βιβλία που αναφέρονται σε αυτά τα θέματα και που μπορούν να δώσουν εξηγήσεις για όποιον ενδιαφέρεται.

Το θέμα αυτό αναφέρεται εδώ όχι για να θίξει την ορθότητα ή μη της απόφασης των ιθυνόντων αλλά να σχολιάσει τα αποτελέσματα της απόφασης. Αποτέλεσμα είναι λοιπόν το κινητό ορθόδοξο εορτολόγιο με άξονα την ημερομηνία του Πάσχα να είναι μετατοπισμένο σε σχέση με τον κανόνα ορισμού της ημερομηνίας του Πάσχα.

Αυτό συμβαίνει δε παρόλο που δεν αμφισβητείται ο κανόνας, που σύμφωνα με απόφαση της Α' Οικουμενικής συνόδου (325 μ.Χ., πριν τον διαχωρισμό των εκκλησιών) είναι ο εξής: «το Πάσχα θα εορτάζεται την 1η Κυριακή, μετά την Σελήνη 14 ημερών* η οποία συμπίπτει ή έπεται της εαρινής ισημερίας στις 21 Μαρτίου**»..

Για αρκετούς αιώνες μετά από τη σύνοδο όλοι οι χριστιανοί γιόρταζαν το Πάσχα την ίδια ημερομηνία, αφού και κοινό τρόπο υπολογισμού της εαρινής ισημερίας είχανε (σύμφωνα με το Ιουλιανό ισχύων ημερολόγιο) αλλά επίσης κοινό τρόπο υπολογισμού των φάσεων της Σελήνης σύμφωνα με τον κύκλο του Μέτωνα (βλ. προηγ. «Ο Μέτων και ο κύκλος του»). Αυτό ανατράπηκε με τη γρηγοριανή μεταρρύθμιση.

Ο Luigi Lilio, ο άνθρωπος που συνέταξε το νέο διορθωμένο γρηγοριανό ημερολόγιο κατ' εντολή του Πάπα Γρηγορίου (το οποίο εφαρμόστηκε όπως είδαμε από το 1582), ασχολήθηκε επίσης με τον ακριβή καθορισμό της Εαρινής Πανσέληνου, την οποία ακολουθεί η Κυριακή του Πάσχα. Πέτυχε και εκεί ώστε να την καθορίσει με μεγάλη ακρίβεια χρησιμοποιώντας το λεγόμενο σύστημα της γρηγοριανής επακτής e. Μέχρι τότε για τον ίδιο σκοπό χρησιμοποιούσαν τον κύκλο του Μέτωνα, που όμως εμπεριείχε όπως είδαμε ένα μικρό σφάλμα...Το σύστημα της γρηγοριανής επακτής e ήταν μεν ακριβέστερο από αυτό του Μέτωνα όμως υπερβολικά περίπλοκο. Το αντικατέστησε ένα νέο σύστημα το 1800, η λεγόμενη σχέση του Gauss.

Η Ορθόδοξη εκκλησία συνέχισε έκτοτε, παρ' ότι παραδέχεται την ορθότητα των νεότερων υπολογισμών να υπολογίζει την ημερομηνία του Πάσχα χρησιμο-

**14η σεληνιακή ημέρα είναι συνήθως πανσέληνος.*

***Την χρονιά εκείνη η εαρινή ισημερία συνέβη στις 21 Μαρτίου. Στα χρόνια μας συμβαίνει στις 20 Μαρτίου.*

Ημερομηνίες της Κυριακής του Πάσχα για την Ορθόδοξη εκκλησία
περιόδου από **1950 ως το 2050** μ.Χ.

έτη	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1950	9	29	20	5	25	17	6M	21	13	3M
1960	17	9	29	14	3M	25	10	30	21	13
1970	26	18	9	29	14	4M	25	10	30	22
1980	6	26	18	8M	22	14	4M	19	10	30
1990	15	7	26	18	1M	23	14	27	19	11
2000	30	15	5M	27	11	1M	23	8	27	19
2010	4	24	15	5M	20	12	1M	16	8	28
2020	19	2M	24	16	5M	20	12	2M	16	8
2030	28	13	2M	24	9	29	20	5	25	17
2040	6M	21	13	3M	24	9	29	21	5	25
2050	17	7M	21	13	3M	18	9	29	14	4M

Οι ημερομηνίες στον πίνακα αναφέρονται στον μήνα Απρίλιο. Με το πρόθεμα Μ σημειώνονται οι ημερομηνίες Μαΐου.

Το ορθόδοξο Πάσχα γιορτάζεται από 4 Απριλίου ως οκτώ Μαΐου.

Ημερομηνίες της Κυριακής του Πάσχα για την Ρωμαιοκαθολική εκκλησία
περιόδου από **1950 ως το 2050** μ.Χ.

έτη	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1950	9	22	13	5	18	10	1	21	6	29M
1960	17	2	22	14	29M	18	10	26M	14	6
1970	29M	11	2	22	14	30M	18	10	26M	15
1980	6	19	11	3	22	7	30M	19	3	26M
1990	15	31M	19	11	3	16	7	30M	12	4
2000	23	15	31M	20	11	27M	16	8	23M	12
2010	4	24	8	31M	20	5	27M	16	1	21
2020	12	4	17	9	31M	20	5	28M	16	1
2030	21	13	28M	17	9	25M	13	5	25	10
2040	1	21	6	29M	17	9	25M	14	5	18
2050	10	2	21	6	29M	18	2	22	14	30M

Οι ημερομηνίες στον πίνακα αναφέρονται στον μήνα Απρίλιο. Με το πρόθεμα Μ σημειώνονται οι ημερομηνίες Μαρτίου.

Η ημερομηνία του Πάσχα για Καθολικούς και Διαμαρτυρόμενους είναι από 22 Μαρτίου ως 25 Απριλίου.

ποιώντας το παλαιό Ιουλιανό ημερολόγιο για να ορίσει την εαρινή ισημερία και τον κύκλο του Μέτωνα για τη φάση της Σελήνης. Η εαρινή ισημερία στις 20 Μαρτίου συμβαίνει με το παλαιό ημερολόγιο στις 2 Απριλίου του γρηγοριανού (δηλαδή 13 ημέρες αργότερα επί του παρόντος τουλάχιστο). Όσο για τον υπολογισμό της εαρινής πανσελήνου, το ασήμαντο λάθος στον κύκλο του Μέτωνα συσσωρεύτηκε με τους αιώνες και έχει φτάσει αισίως τις 5 ημέρες στον υπολογισμό της.

Ούτε λίγο ούτε πολύ δηλαδή συνδυάζοντας εν γνώσει μας 2 λάθος παραμέτρους προσπαθούμε να βγάλουμε σωστό αποτέλεσμα. Παρόλα αυτά το Πάσχα συμβαίνει να γιορτάζεται ταυτόχρονα από τις Δυτικές εκκλησίες και την Ορθόδοξη, όταν η πρώτη πανσέληνος μετά την εαρινή ισημερία πέφτει μετά τις 28 Μαρτίου. Όπως συνέβη μόλις πέρυσι το 2007. Όλα αυτά δε την εποχή που πατάμε ένα κουμπί και μαθαίνουμε την ακριβή ώρα οποιασδήποτε πανσελήνου για τα επόμενα 10.000 χρόνια…

Υπάρχει «κατάλληλος» χρόνος;

Αν επρόκειτο για γιορτή εις μνήμη κάποιου γεγονότος, όπως για παράδειγμα μια εθνική εορτή, δεν θα υπήρχε ουσιαστικό πρόβλημα με μια μετατόπιση του εορτασμού ακόμη και για ένα μήνα ίσως ή τέλος πάντων για όσο δεν θα άλλαζε η αίσθηση της κλιματολογικής εποχής που έγινε το γεγονός. Σε τέτοια περίπτωση απλά μνημονεύεται ένα σημαντικό γεγονός το οποίο έχει να κάνει με την εξωτερική ζωή. Η χρονική ακρίβεια δεν είναι το σημαντικό αλλά η ιδέα που μεταφέρει η μνήμη.

Ένα ιδιαίτερο παράδειγμα είναι η Οκτωβριανή Επανάσταση που παρότι ονομάστηκε έτσι από το γεγονός που υπήρξε το σημείο αναφοράς της, την κατάληψη της έδρας της ρωσικής κυβέρνησης, τη νύχτα της 24ης Οκτωβρίου 1917 (με το παλαιό ημερολόγιο), εορτάζεται πια στις 7 Νοεμβρίου, αφού το ημερολόγιο αντικαταστάθηκε μόλις το 1918. Αυτό πάλι βέβαια είναι ακραίο από την αντίθετη μεριά. Δεν φαίνεται ο λόγος μετατόπισης του εορτασμού σε «ακριβή» ημερομηνία σε σχέση με το τροπικό έτος, πόσο μάλλον όταν έτσι γίνεται αναντίστοιχος ο εορτασμός με το όνομά του!.

Αυτό που αναφέρθηκε βέβαια μόλις παραπάνω για την ισχύ του νέου ημερολογίου στη Ρωσία ισχύει για το ρωσικό κράτος. Γιατί η Ορθόδοξη Ρωσική Εκκλησία δεν αποδέχθηκε ποτέ και καθόλου το Γρηγοριανό ημερολόγιο αλλά ακολουθεί για όλο το εορτολόγιο το παλαιό Ιουλιανό ημερολόγιο και με βάση αυτό γιορτάζει και τα Χριστούγεννα 13 ημέρες αργότερα, στις 7 Ιανουαρίου.

Αντίθετα με άλλες ανθρώπινες εκδηλώσεις η πίστη δεν είναι θέμα ημερησίας διατάξεως αλλά εσωτερικής ζωής. Δεν κλονίζεται η πίστη με τη μετατόπιση ημερών σε κανένα εορτολόγιο αλλά αντίθετα μπορεί να κλονιστεί η υγεία μας που εξαρτάται από την εναρμόνισή μας με το περιβάλλον.

Δεν είναι βέβαια διόλου τυχαίο τα θρησκευτικά ορόσημα ανέκαθεν να ταυτίζονται με τους φυσικούς κύκλους. Με αυτό φαίνεται πως όλες οι θρησκείες μέσω του ημερολογίου τιμούν τελικά την κοσμική αρμονία, ορίζοντας γιορτές σύγχρονες με τις φάσεις του φυσικού περιβάλλοντος και του φυσικού μας σώματος. Και πολύ σωστά γιατί ό,τι μας συμβαίνει επηρεάζεται και από τους ρυθμούς της φύσης. Είμαστε παιδιά της και κομμάτι της, κι αν ακόμα ένα μέρος μας είναι ανεξάρτητο, όπως θέλουμε να πιστεύουμε, το σώμα παραμένει ο ναός μας και ο δεσμός μας μαζί της.

Ρυθμίζοντας τη ζωή του σύμφωνα με τον κόσμο που τον περιβάλει, ο άνθρωπος «συμπάσχει» με τα φυσικά δρώμενα, κατανοεί καλύτερα τη θέση του, δηλαδή τον εαυτό του και έτσι ανυψώνεται.

Ή τουλάχιστο έτσι θα έπρεπε να γίνεται…

Πάσχα 2008 στην Ελλάδα

Η ισημερία αυτή τη χρονιά θα συμβεί στις 20 Μαρτίου και ακριβώς μια ημέρα μετά, την Παρασκευή 21 Μαρτίου, η Σελήνη θα είναι 14 ημερών (πανσέληνος). Σύμφωνα με τον κανόνα ορισμού του χριστιανικού Πάσχα (βλ. προηγ.) αυτό θα έπρεπε να εορτασθεί την αμέσως επόμενη Κυριακή στις 23 Μαρτίου. Πράγματι, οι Ρωμαιοκαθολικοί και Διαμαρτυρόμενοι χριστιανοί θα το γιορτάσουν τότε.

Σύμφωνα όμως με το Πασχάλιο (βλ. πίνακα σελ. 19, με ημερομηνίες του Πάσχα) της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας η ημερομηνία του Πάσχα του 2008 για τους Ορθόδοξους χριστιανούς θα είναι η Κυριακή 27η Απριλίου. Παρότι δε θεωρητικά ορθόδοξοι και καθολικοί είναι σύμφωνοι με τους συνοδικούς κανόνες, στην πράξη οι ορθόδοξοι αντί να γιορτάσουν την 1η, γιορτάζουν την 2η πανσέληνο της άνοιξης του 2008. Συμβαίνει όμως και κάτι άλλο που μας κάνει να απορούμε…

Σύμφωνα με την Ορθόδοξη παράδοση η νηστεία πριν από το Πάσχα (λεγόμενη και Μεγάλη Τεσσαρακοστή ή Σαρακοστή) κρατά 48 μέρες, όσες και οι μέρες που νήστεψε ο Χριστός στην έρημο. Η νηστεία του Πάσχα για τους ορθόδοξους χριστιανούς το 2008 λοιπόν, ξεκινά την Καθαρά Δευτέρα στις 10 Μαρτίου, 48 ημέρες (7 εβδομάδες) πριν την Κυριακή του Πάσχα.

Σύμφωνα επίσης με άλλη μη θρησκευτική παράδοση, η Νέα Σελήνη ή -κάπως ευρύτερα- οι πρώτες μέρες του σεληνιακού κύκλου είναι κατάλληλες για ξεκίνημα μιας καλής αποτοξίνωσης του οργανισμού. Η καταλληλότερη δε Νέα Σελήνη όλου του έτους για κάτι τέτοιο, είναι η κοντινότερη στην εαρινή ισημερία. Η 10η Μαρτίου λοιπόν είναι πράγματι η καταλληλότερη Δευτέρα του 2008 για ξεκίνημα μιας νηστείας αφού η Σελήνη εκείνη την ημέρα θα είναι μόλις 3 ημερών. (βλ. επόμενα περί επιρροών της Σελήνης)

Συμπτώσεις; Ελληνικό παράδοξο; Κάτι μας διαφεύγει; Η έρευνα συνεχίζεται…

Επιρροές της Σελήνης σχετικές με τις φάσεις της - συνοδικός μήνας

Ο συνοδικός μήνας της Σελήνης (διάρκειας 29,5 ημερών) και οι φάσεις της είναι ο άμεσα αισθητός κύκλος της Σελήνης. Η επίδραση της Πανσελήνου μπορεί να βιωθεί άμεσα. Οι ωθήσεις της Νέας Σελήνης επίσης, αν και λιγότερο αισθητές, διότι ο αναπροσανατολισμός των δυνάμεων από τη χάση στη γέμιση δεν γίνεται τόσο ορμητικά, όπως γίνεται αντίθετα στην Πανσέληνο. (Βλ. φυλλάδιο 2007 - «*Πραγματική κίνηση της Σελήνης*»).

Αλλά ας πάρουμε τις φάσεις μία μία.

Η φάση του γεμίσματος της Σελήνης, από τη Νέα Σελήνη προς το 1ο Τέταρτο, αρχίζει με την εμφάνιση ενός λεπτού τόξου) στον ορίζοντα και κρατά περίπου 6 ημέρες μέχρι τό 1ο τέταρτο. Συνεχίζοντας για άλλο τόσο και περίπου την 13η ημέρα από τότε που αρχίζει να φαίνεται, φτάνει στο 2ο τέταρτο, δηλαδή την Πανσέληνο.

Στη διάρκεια αυτών των δύο εβδομάδων ο,τιδήποτε προσλαμβάνεται από το σώμα για ενδυνάμωση και ενίσχυση δρα ιδιαίτερα αποτελεσματικά και η πορεία της ίασης του οργανισμού και της επούλωσης των τραυμάτων ευνοείται.

Κατά τις ώρες της Πανσελήνου η δύναμη της επιρροής της γίνεται ιδιαίτερα αισθητή σε όλους τους οργανισμούς. Οι πληγές ματώνουν εντονότερα, τα δέντρα που κλαδεύονται αυτή τη μέρα μπορεί να ξεραθούν, αυξάνεται η εγκληματικότητα και τα ατυχήματα. Σαν γενικό διατροφικό κανόνα μπορούμε να αναφέρουμε ότι είναι καλό να τρώμε λιγότερο, πριν και κατά τη διάρκεια της Πανσελήνου.

Σιγά σιγά αρχίζει να χάνει τη στρογγυλάδα της και πάλι, και να αδειάζει από δεξιά προς τα αριστερά. Για τις επόμενες 13 ημέρες, μετά την Πανσέληνο, θα μικραίνει έως ότου γίνει πάλι ένα μικρό τόξο (στον ορίζοντα και να τελειώσει τη χάση της.

Έχει παρατηρηθεί από τους παλαιότερους πως στο διάστημα της χάσης οι εγχειρήσεις έχουν μεγαλύτερη επιτυχία από άλλες περιόδους, οι δουλειές του νοικοκυριού (το καθάρισμα, το πλύσιμο, το ξεκαθάρισμα άχρηστων αντικειμένων) γίνονται ευκολότερα, αλλά και πως κάποιος μπορεί να φάει λίγο περισσότερο χωρίς να πάρει κιλά. Είναι όμως ακατάλληλη εποχή για άλλες δραστηριότητες, όπως π.χ. για το μπόλιασμα των οποροφόρων.

Μπορείτε να συγκεντρώστε τις δυνάμεις σας κατά τη γέμιση, να προετοιμαστείτε, να προγραμματίσετε και να μεταθέσετε τις κουραστικές εργασίες σε περίοδο που η Σελήνη θα βρίσκεται σε χάση.

Τέλος οι ενέργειες που έχουν να κάνουν με αποβολή τοξινών και ανακούφιση, έχουν μεγαλύτερη επιτυχία όταν η Σελήνη βρίσκεται σε χάση απ' ότι όταν βρίσκεται σε γέμιση.

Οι ώρες της Νέας Σελήνης ειδικά (νύχτα χωρίς καθόλου φεγγάρι) είναι ένα διάστημα ιδιαίτερων ωθήσεων προς τον άνθρωπο και σε μεγαλύτερο βαθμό κατάλληλες για νηστεία. Όποιος νηστέψει τότε για μια ημέρα, προλαμβάνει πολλές ασθένειες γιατί τότε το σώμα έχει τη μεγαλύτερη τάση αποτοξίνωσης. Ιδιαίτερα ευνοϊκή για όλα αυτά η Νέα Σελήνη του Μάρτη. Η πιο κοντινή στην Εαρινή Ισημερία.

Η νέα Σελήνη είναι επίσης για κάποιον η καλύτερη ημέρα να αρχίσει μια δίαιτα, αλλά και γενικά τις προσπάθειες προκειμένου να κοπεί μια κακή συνήθεια ή ακόμα και για να γίνει ένα καλό κλάδεμα που θα ξανανιώσει ένα άρρωστο δέντρο.

«Δένδρο». Έργο batic (ζωγραφική σε μετάξι) με θέμα το αναπόσπαστο δίπολο στη γεωμετρία της φύσης

Επιρροές της Σελήνης με βάση τον Αστρικό της μήνα

Παράλληλα με τις επιρροές τής Σελήνης με βάση το συνοδικό μήνα και τις φάσεις της μπορούν να υποδειχθούν και άλλες επιρροές δυνάμεων που έχουν να κάνουν με τον Αστρικό μήνα (περ.28 ημέρες). Όπως χωρίζουμε σε φάσεις το κύκλο του συνοδικού μήνα για να εξετάσουμε την επίδρασή τους, αντίστοιχα παρακολουθούμε τις επιδράσεις του αστρικού κύκλου χωρίζοντας το θόλο σε 12 τόξα: τα ζώδια

Στην περιστροφή της γύρω από τη Γη, η Σελήνη παραμένει στον κάθε αστερισμό για 2,5 ημέρες περίπου. Οι 12 διαφορετικές δυνάμεις που συνδέονται με τη θέση της, δεν είναι τόσο άμεσα αισθητές όσο οι φάσεις της, αλλά επιδρούν στα φυτά, στα ζώα αλλά και στον άνθρωπο με εμφανείς τρόπους.

Στην παράθεση των πληροφοριών για τη Σελήνη που ακολουθούν χρησιμοποιούνται σαν δομικό στοιχείο οι αστερισμοί του ζωδιακού κύκλου. Δεν υποστηρίζουμε ούτε καταδικάζουμε την Αστρολογία. Δεν παύει όμως να ενσωματώνει μια παράδοση αρχαίων παρατηρήσεων και συσχετίσεων. Δεν δίνεται έτσι στην Αστρολογία παρά μόνον ο ρόλος του κοσμικού ρολογιού.

Αν για παράδειγμα παρατηρήσουμε ότι κάθε μήνα (αστρικό μήνα) η ευνοϊκή περίοδος για τη σπορά ενός συγκεκριμένου φυτού εντοπίζεται σε δύο ή τρεις μέρες και η Σελήνη διατρέχει στις ημέρες αυτές πάντα τα ίδια άστρα, δεν απέχει πολύ τα άστρα από τα οποία περνάει η Σελήνη τις συγκεκριμένες ημέρες να ονοματιστούν από το φυτό ή τις ιδιότητές του. Δεν είναι τα άστρα που δίνουν την ιδιότητα στο φυτό αλλά το φυτό που τα ονοματίζει. Έτσι ο αστερισμός γίνεται ο αριθμός στην πλάκα του ουράνιου ρολογιού και ο Ήλιος και η Σελήνη γίνονται οι δείκτες του.

Οι πρόγονοί μας λοιπόν χώρισαν τον θόλο πάνω στην ετήσια διαδρομή του Ήλιου (ή του Αστρικού μήνα της Σελήνης) σε δώδεκα τόξα και τους έδωσαν ονόματα που σχετίζονται με τις επιρροές που πίστευαν ότι ταυτίζονται χρονικά.

Το ζωικό βασίλειο ήταν κυρίως που με τους χαρακτήρες του ενέπνευσε τους δημιουργούς του ζωδιακού κύκλου. Έτσι 7 από τα 12 τόξα ονοματίστηκαν από ένα ζώο. Με την σειρά από το πρώτο ζώδιο της Άνοιξης: Κριός, Ταύρος, Δίδυμοι, Καρκίνος, Λέων, Παρθένος, Ζυγός, Σκορπιός, Τοξότης, Αιγόκερος, Υδροχόος, Ιχθείς.

Για αιώνες ίσχυαν κανόνες υγείας που δίνουν έμφαση στη θέση της Σελήνης στον ουρανό, στην εκλειπτική ή αν θέλετε στο ζωδιακό κύκλο. Υπήρξε η πεποίθηση πως οι θέσεις αυτές ασκούν ειδικές επιρροές σε μέρη του σώματος αλλά και σε μεμονωμένα όργανα ή αλλιώς πως κάθε ζώνη του σώματος ή όργανο "κυβερνάται" από έναν συγκεκριμένο αστερισμό. (βλ. σχέδιο διπλανή σελίδα)

ΖΩΔΙΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	ΟΡΓΑΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
Κριός	κεφάλι, εγκέφαλος, μάτια, μύτη	αισθητήρια όργανα
Ταύρος	λάρυγγας, φωνητικά όργανα, δόντια, σαγόνι, λαιμός, αμυγδαλές, αυτιά	κυκλοφορία του αίματος
Δίδυμοι	ώμοι, μπράτσα, χέρια, πνεύμονες	αδενικό σύστημα
Καρκίνος	θώρακας, πνεύμονες, στομάχι, συκώτι, χολή	νευρικό σύστημα
Λέων	καρδιά, πλάτη, διάφραγμα, αρτηρία	αισθητήρια όργανα
Παρθένος	πεπτικά όργανα, νεύρα, σπλήνα, πάγκρεας	κυκλοφορία του αίματος
Ζυγός	γοφοί, νεφρά, ουροδόχος κύστη	αδενικό σύστημα
Σκορπιός	γεννητικά όργανα, ουρητήρας	νευρικό σύστημα
Τοξότης	μηροί, φλέβες	αισθητήρια όργανα
Αιγόκερος	γόνατα, οστά, αρθρώσεις, δέρμα	κυκλοφορία του αίματος
Υδροχόος	κνήμη	αδενικό σύστημα
Ιχθείς	πόδια (κάτω μέρος), δάκτυλα ποδιών	νευρικό σύστημα

Γενικά σύμφωνα με τις παραπάνω πεποιθήσεις μπορούν θα παρατεθούν οι παρακάτω αρχές:

1. Ό,τι γίνεται για την ίαση των σωματικών περιοχών ή οργάνων, που αποδίδονται στην κυριαρχία ενός συγκεκριμένου αστερισμού, τότε ακριβώς που ο αστερισμός αυτός (ζώδιο) διατρέχεται από τη Σελήνη, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό. Εξαιρούνται οι χειρουργικές επεμβάσεις.

2. Κάθε τι που βλάπτει σωματική περιοχή ή όργανο, που ανήκει σε συγκεκριμένο αστερισμό, είναι ιδιαίτερα βλαβερό όταν η Σελήνη διατρέχει τον αστερισμό.

3. Οι χειρουργικές επεμβάσεις σε συγκεκριμένο όργανο ή μέρος τού σώματος, θα πρέπει να αποφεύγονται τις μέρες που η Σελήνη διατρέχει τον αστερισμό που αυτά ανήκουν. Φυσικά εξαιρούνται οι επείγουσες εγχειρήσεις.

4. Τα παραπάνω ενισχύονται ή αποδυναμώνονται αντίστοιχα από τη φάση της Σελήνης, πάνω στη διέλευσή της από κάθε αστερισμό. Έτσι τα μέτρα για αναζωογόνηση κάποιου οργάνου που "ανήκει" σε ένα ζώδιο, είναι πιο επιτυχή αν εφαρμοστούν όχι μόνο σε ημέρες που η Σελήνη διατρέχει το συγκεκριμένο ζώδιο, αλλά όταν επίσης συμβαίνει η Σελήνη να είναι σε γέμιση.

Αντίστοιχα τα βλαβερά χάνουν κάπως την καταστρεπτική τους δύναμη πάνω στο όργανο, όταν η Σελήνη βρίσκεται σε χάση, παρ' ότι επίσης βρίσκεται στον αστερισμό που ανήκει το όργανο.

Επειδή φυσικά δεν πρέπει να αψηφούμε την επίδραση του Ήλιου και των παντοδύναμων εποχών που προκαλεί και επειδή οι σύγχρονες μέθοδοι καλλιέργειας μας επιτρέπουν να βρίσκουμε στην αγορά ο,τιδήποτε, οποτεδήποτε σχεδόν, θεωρούμε καλό να τονίσουμε οτι: «ωραίο» ετυμολογικά είναι «αυτό που είναι στην ώρα του». Όσο για την «ώρα» το λεξικό μας λέει πως πρόκειται για «εποχή έτους, κατάλληλη εποχή, καιρός, κατά τον αρμόζοντα χρόνο, εγκαίρως» μεταξύ άλλων...

Στον πίνακα λοιπόν της διπλανής σελίδας ΟΛΑ ΤΑ ΩΡΑΙΑ!

Γεια σου αθάνατη ελληνική γλώσσα!

	ΕΠΟΧΕΣ ΤΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ	
ΧΕΙΜΩΝΑΣ	Ιανουάριος	Πορτοκάλια, Λεμόνια, Κίτρα, Μπανάνες, Αβοκάντο.
	Φεβρουάριος	Πορτοκάλια, Λεμόνια, Κίτρα, Μπανάνες, Αβοκάντο.
	Μάρτιος	Πορτοκάλια, Λεμόνια, Κίτρα, Μπανάνες, Αβοκάντο.
ΑΝΟΙΞΗ	Απρίλιος	Πορτοκάλια, Λεμόνια, Κίτρα, Μπανάνες, Αβοκάντο.
	Μάϊος	Κεράσια, Κίτρα, Λεμόνια, Μπανάνες, Νεκταρίνια, Πεπόνια, Φράουλες.
	Ιούνιος	Βερίκοκα, Καρπούζια, Κεράσια, Λεμόνια, Μπανάνες, Νεκταρίνια, Πεπόνια, Ροδάκινα, Φράουλες.
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	Ιούλιος	Βερίκοκα, Καρπούζια, Κεράσια, Λεμόνια, Μπανάνες, Πεπόνια, Νεκταρίνια, Ροδάκινα, Αχλάδια.
	Αύγουστος	Καρπούζια, Λεμόνια, Μπανάνες, Ροδάκινα, Σταφύλια, Αχλάδια.
	Σεπτέμβριος	Λεμόνια, Μπανάνες, Μήλα, Σταφύλια, Αχλάδια.
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ	Οκτώβριος	Λεμόνια, Μπανάνες, Μήλα, Σταφύλια.
	Νοέμβριος	Λεμόνια, Μπανάνες, Μήλα, Σταφύλια.
	Δεκέμβριος	Μπανάνες, Λεμόνια.

	ΕΠΟΧΕΣ ΤΩΝ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	
ΧΕΙΜΩΝΑΣ	Ιανουάριος	Μαρούλια, Καρότα, Κουνουπίδια, Σέλινα, Μπρόκολα, Παντζάρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα.
	Φεβρουάριος	Μαρούλια, Καρότα, Κουνουπίδια, Σέλινα, Μπρόκολα, Παντζάρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα.
	Μάρτιος	Μαρούλια, Καρότα, Κουνουπίδια, Σέλινα, Μπρόκολα, Παντζάρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα.
ΑΝΟΙΞΗ	Απρίλιος	Μαρούλια, Καρότα, Κουνουπίδια, Σέλινα, Μπρόκολα, Παντζάρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα.
	Μάϊος	Αγκινάρες, Αγγούρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα, Πατάτες, Σπαράγγια, Σέλινα, Καρότα, Κολοκύθια, Μαρούλια, Μπρόκολα.
	Ιούνιος	Αγκινάρες, Αγγούρια, Κρεμμύδια Ξερά, Κρεμμύδια Φρέσκα, Πατάτες, Σπαράγγια, Σέλινα, Καρότα, Κολοκύθια, Μαρούλια, Μπρόκολα, Καλαμπόκια.
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	Ιούλιος	Καλαμπόκια, Κολοκύθια, Κρεμμύδια Ξερά, Καρότα, Μελιτζάνες, Πιπεριές, Πατάτες, Μπάμιες, Σέλινα.
	Αύγουστος	Ντομάτες, Καλαμπόκια, Κολοκύθια, Κρεμμύδια Ξερά, Καρότα, Μελιτζάνες, Πιπεριές, Πατάτες, Μπάμιες, Σέλινα.
	Σεπτέμβριος	Ντομάτες, Καλαμπόκια, Κολοκύθια, Κρεμμύδια Ξερά, Καρότα, Μελιτζάνες, Πιπεριές, Πατάτες, Σέλινα.
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ	Οκτώβριος	Καρότα, Μπάμιες, Μελιτζάνες, Πιπεριές, Κρεμμύδια Ξερά, Καλαμπόκια, Πατάτες, Ντομάτες, Σέλινα.
	Νοέμβριος	Καρότα, Κρεμμύδια Ξερά, Σέλινα, Καλαμπόκια, Πιπεριές, Πατάτες.
	Δεκέμβριος	Πατάτες, Σέλινα, Καρότα, Κρεμμύδια Ξερά.

Διατροφή και Σελήνη

Είναι γνωστό πως "είμαστε ό,τι τρώμε", και επίσης παραδεχόμαστε ότι η Σελήνη επηρεάζει το σώμα, οπότε και τη δεκτικότητά του στις τροφές, ή αλλιώς την ικανότητα αξιοποίησης των τροφών. Άλλοτε χωνεύουμε χωρίς πρόβλημα μια φραντζόλα και άλλοτε δύο φέτες μας φουσκώνουν. Μπορεί να μην συμβαίνει σε όλους το ίδιο, τις ίδιες ημέρες, όμως ο κύκλος των "ορέξεών μας" υπάρχει και η Σελήνη έχει κάποιο λόγο.

Στον πίνακα παραθέτουμε το είδος των τροφών που είναι κατάλληλες για τον οργανισμό σε σχέση με τη διέλευση πάντα της Σελήνης από τα ζώδια. Επισημαίνεται πως δεν είναι απαραίτητο ο ρυθμός αυτός της εναλλαγής των ποιοτήτων να ταιριάζει με τον δικό σας οργανισμό. Μην τον πάρετε κατά γράμμα. Εδώ δίνουμε απλά ένα πλαίσιο έρευνας με βάση το σεληνιακό αστρικό μήνα, ώστε να μπορεί ο καθένας κρατώντας σημειώσεις, να εντοπίσει τους δικούς του ρυθμούς και να εναρμονισθεί μαζί τους.

Παρατηρήστε την αλλαγή των ορέξεών σας, βρείτε την περιοδικότητά τους και ανακαλύψτε τις τροφές που σας κάνουν να αισθάνεστε καλύτερα για συγκεκριμένες ημέρες μέσα στον ζωδιακό κύκλο. Ή μην χρησιμοποιήσετε καθόλου το ζωδιακό. Χωρίστε τον κύκλο σε 28 ημέρες και παρατηρήστε την περιοδικότητα

ΖΩΔΙΟ	ΣΥΜΒΟΛΟ	ΣΤΟΙΧΕΙΟ	ΚΑΤΕΡΧΟΜΕΝΗ Η ΑΝΕΡΧΟΜΕΝΗ ΣΕΛΗΝΗ	ΕΙΔΟΣ ΤΡΟΦΗΣ
Κριός	♈	φωτιά	☽	λεύκωμα
Ταύρος	♉	γη	☽	αλάτι
Δίδυμοι	♊	αέρας	☽	λίπος
Καρκίνος	♋	νερό	☽	υδατάνθρακες
Λέων	♌	φωτιά	☽	λεύκωμα
Παρθένος	♍	γη	☽	αλάτι
Ζυγός	♎	αέρας	☽	λίπος
Σκορπιός	♏	νερό	☽	υδατάνθρακες
Τοξότης	♐	φωτιά	☽	λεύκωμα
Αιγόκερος	♑	γη	☽	αλάτι
Υδροχόος	♒	αέρας	☽	λίπος
Ιχθύες	♓	νερό	☽	υδατάνθρακες

Όλα τα στοιχεία του πίνακα είναι χαρακτηρισμοί που σχετίζονται αποκλειστικά με τη θέση της Σελήνης στο στερέωμα και είναι ανεξάρτητα από τις φάσεις της.

των αλλαγών. Σημασία έχει να ανακαλύψετε τους δικούς σας κύκλους.

Λίγα λόγια για τα είδη των τροφών πού περιέχονται στον πίνακα.

1. Το λεύκωμα ή η πρωτεΐνη είναι απαραίτητα στη διατροφή ανθρώπων και ζώων, για την παραγωγή των ιστών του σώματος.

Οι ημέρες που έχουν το "Λεύκωμα" ως είδος τροφής είναι αυτές κατά τις οποίες οι ποιότητες πρωτεϊνών είναι καλύτερες. Λεύκωμα ή πρωτεΐνη περιέχονται σε ζωικές τροφές (κόκκινο και άσπρο κρέας, ψάρια, αβγά, γάλα, τυρί), εκτός βουτύρου, αλλά και σε οστρακοειδή, όσπρια (φασόλια, φακές κ.λ.π.) ελιές και ξηρούς καρπούς.

2. Το αλάτι είναι σε μέτρια χρήση ωφέλιμο στον οργανισμό .Το αλάτι που βρίσκεται στο σώμα μας (χλωριούχο νάτριο) , βοηθά στην πέψη συντελώντας στην έκκριση του γαστρικού υγρού, διεγείρει την όρεξη και συντελεί στον πολλαπλασιασμο των ερυθρών αιμοσφαιρίων, ενώ παράλληλα εμποδίζει την ανάπτυξη μικροβίων.

Στις ημέρες λοιπόν που έχουν "Αλάτι" ως είδος τροφής, οι ποιότητες των αλάτων είναι καλύτερες.

Άλατα περιέχονται στο κοινό μαγειρικό αλάτι, τις ελιές, τα όσπρια και τους ξηρούς καρπούς.

3. Τα λίπη και τα έλαια είναι χρήσιμα στη διατροφή μας. Το σώμα μας μπορεί να συνθέσει λίπος από υδατάνθρακες ή λευκώματα αλλά δεν μπορεί να κάνει το ίδιο για κάποια ακόρεστα λιπαρά οξέα και βιταμίνες. Έτσι οι τροφές που περιέχουν τα στοιχεία αυτά μας γίνονται απαραίτητες.

Οι ημέρες που έχουν σαν είδος τροφής το "Λίπος" δίνουν καλύτερες ποιότητες στις τροφές που περιέχουν "Λίπη" και "Έλαια".

Τέτοιες τροφές είναι το ελαιόλαδο, τα καρύδια, το χοιρινό κρέας αλλά και η κρέμα σαντιγύ.

4. Οι υδατάνθρακες είναι ενώσεις από άνθρακα, υδρογόνο και οξυγόνο.

Στοιχεία από τα σημαντικότερα των συστατικών των κυττάρων του οργανισμού μας και βασικοί τροφοδότες του νευρικού συστήματος, και γι' αυτό απαραίτητα για τη θρέψη και την καλή υγεία.

Οι ημέρες που έχουν τους "Υδατάνθρακες" σαν είδος τροφής είναι αυτές που κατά τη διάρκειά τους οι ποιότητες των υδατανθράκων είναι οι καλύτερες.

Περιέχονται στα λαχανικά και τα φρούτα, στις πατάτες, στα ζυμαρικά, το ψωμί, το ρύζι, τα παντζάρια και το μέλι.

Επισημαίνεται πως οι ημέρες που οι ποιότητες κάποιων τροφών είναι οι καλύτερες, ενδείκνυνται για τη λήψη των τροφών αυτών, όχι όμως σε μεγάλες ποσότητες. Αν για παράδειγμα έχετε πρόβλημα αυξημένου βάρους, το καλύτερο είναι τις ημέρες "Νερού" που αντιστοιχούν σε Καρκίνο, Σκορπιό, Ιχθείς, να αρκεσθείτε σε λίγο ψωμί και φαγητό με χαμηλό ποσοστό υδρογονανθράκων.

Φωτιά, νερό, γη και αέρας είναι σύμβολα που βοηθούν σε ταξινόμηση και ομαδοποίηση των ζωδίων ανάλογα με τα κοινά τους χαρακτηριστικά. (Βλέπε στοιχεία στον πίνακα)

Είναι πιθανόν ενστικτωδώς να αρεσκόμαστε στις τροφές που είναι "ποιοτικότερες" τις αντίστοιχες ημέρες. Αν όμως γνωρίζουμε πως έχουμε συγκεκριμένο πρόβλημα με ένα είδος τροφής, τότε ακριβώς είναι που πρέπει να απέχουμε, γιατί η επίδραση των τροφών αυτών στις συγκεκριμένες ημέρες είναι ιδιαίτερα έντονη. Έτσι μπορεί να πάνε χαμένα τα αποτελέσματα των προσπαθειών όλων των άλλων ημερών.

Τέλος, οφείλουμε να πούμε πως φυσικά και υπάρχουν και άλλοι κανόνες υγιεινής διατροφής, οι οποίοι δεν έχουν να κάνουν με τη Σελήνη και τις θέσεις της. Τέτοιοι κανόνες έχουν να κάνουν με τους συνδυασμούς των τροφών σε ένα γεύμα, τις ώρες των γευμάτων και την απόσταση μεταξύ τους, αλλά ακόμη και με τους τρόπους μαγειρέματος, και με την προέλευση των τροφών. Εδώ παρατίθενται απλώς ενδείξεις για την ύπαρξη του "κατάλληλου" χρόνου όχι σε ημερήσια αλλά σε "μηνιαία" βάση. Είτε αυτό σημαίνει συνοδικό είτε αστρικό σεληνιακό μήνα, πάντως όχι κοινό ημερολογιακό "λογιστικό" μήνα.

Η παρατήρηση των κύκλων της Σελήνης μπορεί βαθμιαία να γίνει παρατήρηση των διαθέσεών μας (σωματικών, ψυχικών, νοητικών), και κατ' επέκταση του ίδιου μας του εαυτού και των "χρονικών" του δεσμεύσεων. Γιατί η παρατήρηση τού ευατού μας είναι το πρώτο βήμα στη συνειδητή ζωή και κατ' επέκταση στην απελευθέρωση από τη μηχανικότητά μας και τελικά από τη δέσμευση της Σελήνης.

Ανερχόμενη και κατερχόμενη Σελήνη

Μέχρι εδώ εξετάσαμε δύο παραμέτρους της κίνησης της Σελήνης.

• Τις θέσεις (φάσεις) της σε σχέση με τον Ήλιο που επαναλαμβάνονται μέσα σε ένα συνοδικό σεληνιακό μήνα.

• Τις θέσεις που παίρνει πάνω στην εκλειπτική ή ζωδιακό κύκλο μέχρι να επανέλθει στο ίδιο σημείο του ουρανού και που εναλάσσονται πλήρως μέσα στον αστρικό σεληνιακό μήνα (ζώδια της Σελήνης).

Υπάρχει όμως ακόμη ένας παράγοντας επιρροής που έχει σχέση με τον αστρικό μήνα της Σελήνης.

Η θέση της Σελήνης στον ορίζοντα κατά την ανατολή της και κατά τη δύση της, αποκλίνει όπως ακριβώς αποκλίνουν οι θέσεις των ανατολών και των δύσεων του Ήλιου κατά τη διάρκεια ενός χρόνου. Όπως λοιπόν ο Ήλιος εμφανίζεται το χειμώνα να ανατέλλει νοτιοανατολικά και το καλοκαίρι βορειοανατολικά, αντίστοιχα η θέση της Σελήνης έχει την ίδια απόκλιση, όχι όμως από χρόνο σε χρόνο, αλλά από μήνα σε μήνα. Η μηνιαία αυτή απόκλιση μπορεί να ειδωθεί ως ένας αντίστοιχος εποχιακός κύκλος της Σελήνης. Σαν δηλαδή στη διάρκεια ενός μήνα να επέρχονται οι δυνάμεις της Άνοιξης του Καλοκαιριού, του Φθινοπώρου και του Χειμώνα. Τονίζουμε εδώ ότι εννοούμε τον αστρικό σεληνιακό μήνα των 28 περίπου ημερών (που είναι ανεξάρτητος από τις φάσεις της Σελήνης).

Ο παράγοντας της απόκλισης της Σελήνης λοιπόν είναι θετικός για τα ζώδια που διατρέχει ο Ήλιος από το Χειμερινό Ηλιοστάσιο (21 Δεκεμβρίου) ως το Θερινό Ηλιοστάσιο (21 Ιουνίου) και αρνητικός για τα υπόλοιπα. Έτσι όταν η Σελήνη περνά από τον Τοξότη ως τους Διδύμους έχει μία επιπλέον ανερχόμενη δύναμη, που βοηθά την ανάπτυξη, αύξηση και άνθιση, ενώ αντίθετα κατά τη διεύλευσή της από τους Διδύμους ως πίσω στον Τοξότη, τη συντροφεύει μια κατερχόμενη δύναμη, η οποία φέρνει ωρίμανση, πτώση και αδράνεια. Στα σημεία καμπής, στους Διδύμους και στον Τοξότη, οι δυνάμεις αυτές δεν είναι τόσο σαφείς.

Η ανερχόμενη ή κατερχόμενη δύναμη της Σελήνης αλληλεπιδρά με τους άλλους δύο παράγοντες (φάσεις - θέση στο ζωδιακό). Για παράδειγμα, η μεταφύτευση ενός φυτού είναι ευνοϊκό να γίνεται με κατερχόμενη Σελήνη (μεταξύ Διδύμων και Τοξότη), σαν συμπλήρωμα στο ότι θα πρέπει να γίνεται σε χάση, ενώ η ευνοϊκή περίοδος για συγκομιδή και αποθήκευση είναι αυτή της ανερχόμενης Σελήνης (με εξαίρεση όμως τις ημέρες των Ιχθύων), σαν συμπλήρωμα ή εναλλακτική λύση στο ότι θα πρέπει επίσης η Σελήνη να βρίσκεται στη χάση.

Οι δυνάμεις αυτές επιδρούν ιδιαίτερα στο φυτικό βασίλειο (και έτσι έμμεσα στη θεραπευτική χρήση βοτάνων) αλλά και στον άνθρωπο. Οι ημέρες ανερχόμενης σελήνης γίνονται ευεργετικές για τον ανθρώπινο οργανισμό όταν πρόκειται να λάβει κάποιο δυναμωτικό και μπορούν να συνυπολογιστούν θετικά σε ημέρες γέμισης της Σελήνης, ενώ αντίθετα μπορούν να επιδράσουν δυσμενώς σε προσπάθειες αποτοξίνωσης του σώματος. Τα μέτρα για την αποβολή βάρους ενισχύονται αντίστοιχα τις ημέρες κατερχόμενης Σελήνης, ιδιαίτερα όταν συνδυάζονται με τη Σελήνη στη χάση.

Ρητορικά ερωτήματα κοιτώντας το φεγγάρι

Μήπως αν εφαρμόζαμε στη γεωργία περισσότερο τη γνώση που έχουμε από τις επιρροές της Σελήνης είχαμε λιγότερη ανάγκη από φυτοφάρμακα;

Μήπως αν καταλαβαίναμε καλύτερα τις ανάγκες της εναρμόνισης των κύκλων του σώματος και της φύσης μαθαίναμε πιο εύκολα την κατάλληλη εναλλαγή των τροφών που χρειαζόμαστε και πως να έχουμε καλύτερη υγεία;

Μήπως κοιτώντας ψηλά, κυριολεκτικά και νοερά, μπορούμε να καταλάβουμε καλύτερα πως είμαστε μικρό κομματάκι του όλου και έτσι σεβαστούμε περισσότερο τα άλλα «μικρά κομματάκια» που μας περιβάλλουν;

Μήπως μπορούμε να βρούμε τη σχέση μας με τη φύση χωρίς «άνωθεν» βοήθεια, αφού από τη μία -αν έχουμε τις αισθήσεις μας σε επιφυλακή- βιώνουμε τους ρυθμούς μέσα μας, και από την άλλη οι πληροφορίες για τις κινήσεις των ουρανίων σωμάτων είναι πλέον προσιτές σε όλους, πολύ ακριβείς και σχεδόν δωρεάν;

Αρκετό από το υλικό του περυσινού φυλλαδίου επαναλήφθηκε εδώ καθότι θεωρήσαμε οτι ήταν απαραίτητο για χάρη των αναγνωστών που δεν το έχουν.

Αν θέλετε να μάθετε περισσότερα για το υπόλοιπο, επειδή δεν είναι φυσικά δυνατό να επαναλαμβάνουμε την ίδια ύλη συνεχώς, μπορείτε να ζητήσετε το αντίστοιχο με αυτό φυλλάδιο του 2007. (στοιχεία στο κάτω μέρος της σελίδας)

Αναφέρεται στην πραγματική κίνηση της Σελήνης, στη μυθολογία και φύση της, τις εκλείψεις Ηλίου και Σελήνης αλλά και στον ημερήσιο βιολογικό ρυθμό και το ζωδιό σας της Σελήνης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σ. Θεοδοσίου και Μ. Δανέζης, Η Οδύσσεια των ημερολογίων, τόμοι Α΄ & Β΄, Αθήνα, εκδόσεις Δίαυλος, 1995

Σ. Θεοδοσίου και Μ. Δανέζης, Μετρώντας τον άχρονο χρόνο, Αθήνα, εκδόσεις Δίαυλος, 1994

Γιοχάνα Πάουγκερ - Τόμας Πόπε, Οι επιρροές της Σελήνης στη ζωή μας, Αθήνα, Εκδ. Νότος

Όμηρος Ερμίδης, Το ημερολόγιο της Σελήνης 2001, Αθήνα, εκδόσεις Περίπλους, 2000

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

U.S. Naval Observatory - Astronomical Applications Department

Dr. Regener, Sun moon calendar, Software version 7.2.0.6., www.DrRegener.com

Έκδοση 2007 © SALIGRAM ,

Κείμενα - σχεδιασμός - παραγωγή: SALIGRAM, Επιμέλεια κειμένων - διορθώσεις: Κώστας Κυριάκης

Πανδώρου 45 - 118 53 Αθήνα, Τηλ: 210 3311873, e-mail: saligram@otenet.gr, www.saligram.gr